

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

HATÁROZATOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2007. október 23.)

a Németországi Szövetségi Köztársaság által a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) Észak-Rajna-Vesztfáliában történő bevezetéséhez nyújtandó C 34/06. sz. (korábbi N 29/05. és CP 13/04. sz.) állami támogatásról

(az értesítés a C(2007) 5109. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2008/708/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután az érdekelteket felkérték, hogy a fent említett cikkek⁽¹⁾ értelmében mondjanak véleményt, és állásfoglalásaik figyelembevételével,

mivel:

I. ELJÁRÁS

- (1) 2004. január 26-i levelében a Bizottság közelebbi felvilágosítást kért a német szövetségi kormánytól a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) Észak-Rajna-Vesztfália tartományban való bevezetéséhez kapcsolódó állami támogatásról szóló sajtóértesülésekről. A német szövetség kormány ezt a felvilágosítást 2004. március 23-i (ugyanazon a napon iktatott) levelében megadta. 2004. június 2-án találkozóra került sor a Bizottság szolgálatai és a kérdéses intézkedésben illetékes Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen (a továbbiakban: LfM) között, 2004. december 10-én pedig Észak-Rajna-Vesztfália tartomány képviselőivel került sor egy találkozóra.

⁽¹⁾ C 34/2006. (korábbi N 29/05.) sz. állami támogatás – Digitális földfelszíni műsorszórás (DVB-T) bevezetése Észak-Rajna-Vesztfáliában – Felhívás észrevételek benyújtására az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése értelmében (HL C 204., 2006.8.26., 9. o.).

- (2) 2005. január 13-i (ugyanazon a napon iktatott) levelében a német szövetségi kormány – az EK-Szerződés 88. cikkének (3) bekezdése értelmében – a DVB-T Észak-Rajna-Vesztfáliában történő bevezetését támogató intézkedésről tájékoztatta a Bizottságot. A szövetségi kormány ezt az intézkedést jogbiztonsági okokból jelentette be.
- (3) 2005. március 10-i levelében a Bizottság további felvilágosítást kért, amelyet a szövetségi kormány a határidő meghosszabbítását követően, 2005. április 29-i (ugyanazon a napon iktatott) levelében megadott. 2005. június 23-án találkozóra került sor a Bizottság szolgálatait, valamint az LfM és Észak-Rajna-Vesztfália tartomány képviselői között, amelynek keretében az NRW kiegészítő információkat adott át.
- (4) 2005. november 9-én a Bizottság kiadott egy végleges határozatot, amellyel a DVB-T állami forrásokból történő támogatását Berlin-Brandenburgban a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította ⁽²⁾. Mivel a két eset hasonló, a Bizottság és Németország a jelen esetben a bejelentési eljárás felfüggesztéséről állapodott meg ⁽³⁾, hogy a német hatóságoknak módjuk legyen felmérni, milyen hatást gyakorolna az Észak-Rajna-Vesztfália ügyében folyamatban lévő előzetes vizsgálati eljárásra a Berlin-Brandenburg ügyében hozott határozat. Ezzel egyidejűleg a bejelentési eljárást felfüggesztették egy hasonló, Bajorország tartományt érintő, a Bizottságnak 2004. december 8-án bejelentett ügyben is ⁽⁴⁾.
- (5) 2006. április 12-i levelében a Bizottság felkérte Németországot, hogy egy hónapon belül ismertesse a folyamatban lévő bejelentési eljárással kapcsolatos álláspontját. 2006. május 12-i (ugyanazon a napon iktatott) levelében Németország közölte a Bizottsággal, hogy az Észak-Rajna-Vesztfáliára vonatkozóan bejelentett intézkedést nem kívánja visszavonni vagy megváltoztatni.
- (6) 2006. július 19-i levelében a Bizottság tájékoztatta a Németországi Szövetségi Köztársaságot határozatáról, miszerint ebben az ügyben megindítja az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást. A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatát az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzétették ⁽⁵⁾. A Bizottság felkérte az érdekelteket, hogy fejtsek ki véleményüket az ügyről.
- (7) Németország határidő-hosszabbítást követően a 2006. október 4-i (ugyanazon a napon iktatott) levelében kifejtette véleményét az eljárást megindító határozatról. Emellett a Bizottság megkapta a *European Satellite Operators Association* (a továbbiakban: ESOA) ⁽⁶⁾, a *Verband Privater Kabelnetzbetreiber e. V.* (a továbbiakban: ANGA) ⁽⁷⁾ és az *ish NRW GmbH* (a továbbiakban: *ish*) ⁽⁸⁾ állásfoglalását.
- (8) A Bizottság ezeket az állásfoglalásokat 2006. december 19-i levelében eljuttatta Németországnak, és kérte, hogy azokról nyilvánítson véleményt. Az illetékes hatóságok határidő-hosszabbítást követően a 2007. február 16-i (ugyanazon a napon iktatott) levelükben foglaltak állást. 2007. április 19-én a Bizottság találkozott az LfM képviselőivel, hogy értékelésének véglegesítése előtt egy utolsó véleménycserét folytassanak. 2007. május 24-i email-üzenetében a Bizottság további tájékoztatást kért, amelyre Németország 2007. július 5-én (2007. július 6-án iktatott) emailben válaszolt.

⁽²⁾ C 25/04. sz. állami támogatás – Digitális földfelszíni műsorszórás (DVB-T) bevezetése Berlin-Brandenburgban – Németország, 2005. november 9. (HL L 200., 2006.7.22., 14. o.).

⁽³⁾ A 2005. december 2-i, 2005. december 9-i és 2005. december 12-i levélben.

⁽⁴⁾ A hivatalos vizsgálati eljárás ebben az ügyben szintén 2006. július 19-én indult (C 33/06, korábbi N 576/04). Bajorország később úgy határozott, hogy az intézkedést a helyi műsorszolgáltatóknak nyújtott *de minimis* támogatásra korlátozza, és a bejelentést visszavonja (a szövetségi kormány 2007. június 22-i és 2007. július 11-i levele).

⁽⁵⁾ Vö. 1. lábjegyzet.

⁽⁶⁾ A 2006. szeptember 20-i levélben, amelyet 2006. szeptember 22-én iktattak.

⁽⁷⁾ A 2006. szeptember 21-i levélben, amelyet 2006. szeptember 22-én iktattak.

⁽⁸⁾ A 2006. szeptember 25-i levélben, amelyet 2006. október 3-án iktattak.

II. AZ INTÉZKEDÉS RÉSZLETES ISMERTETÉSE

1. HÁTTÉR

A televíziós műsorszórás digitalizálása

- (9) A bejelentett intézkedés tárgya a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás bevezetése Észak-Rajna-Vesztfáliában. Ez a kérdés a műsorszórás digitalizálásának összefüggéseiben szemlélendő, amely a műsorszórási jelek összes használatos átviteli platformjára vonatkozik, vagyis a kábelre, a műholdas és a földfelszíni közvetítésre egyaránt.
- (10) A digitalizálás fő előnye az összes átviteli platform esetében – a frekvenciartomány hatékonyabb kihasználásának köszönhetően – a nagyobb átviteli kapacitás. Ezáltal új, illetve jobb műsorterjesztési szolgáltatások kínálhatók. Emellett az analóg földfelszíni televíziós műsorszórás leállításával frekvenciák szabadulnak fel, és ezek újból hasznosíthatók. Az esetleges új piacralépések fokozhatják a versenyt és az innovációt. Ezen előnyök miatt a Bizottság a digitalizálást aktívan támogatja ⁽⁹⁾. Németország és más tagállamok is jelenleg ebben az átállási fázisban vannak, amelynek fő célja az analóg technika teljes leállítása az Európai Unió összes tagállamában 2012 elejéig ⁽¹⁰⁾.

Digitalizálás Németországban és Észak-Rajna-Vesztfáliában

- (11) A műsorterjesztés németországi digitalizálásának támogatására 1997 végén, a tartományi miniszterelnökök határozatának figyelembevételével, a szövetségi kormány határozata életre hívta a „Digitaler Rundfunk” („digitális műsorszórás” IDR) kezdeményezést. Az IDR keretében a szövetség, a tartományok és a különböző egyéb piaci szereplők ajánlásokat dolgoztak ki a digitalizálás érdekében. Az első IDR-jelentést a szövetségi kormány 1998 augusztusában hagyta jóvá, majd ezt követte a digitális televíziós műsorszórás bevezetésének átfogó terve, a „Startszenario 2000” („Indulási forgatókönyv 2000”) ⁽¹¹⁾. Ebben rögzítették többek között, hogy a kábeles, műholdas és TV-adóállomással történő közvetítés digitalizálásának Németországban legkésőbb 2010-ig be kell fejeződnie.
- (12) A digitális átállást Észak-Rajna-Vesztfáliában az LfM irányítja. Észak-Rajna-Vesztfália tartomány médiatörvénye ⁽¹²⁾ (a továbbiakban: LMG NRW) 27. cikkének (1) bekezdése értelmében (az LfM) „támogatja és figyelemmel kíséri az analógról a digitális átvitelre való átállítást” („unterstützt und begleitet [die LfM] die Umstellung der analogen auf die digitale Übertragung”). A digitális átállás esetén biztosítani kell „a sokszínű programkínálatot, a különféle átviteli módok összehangolásával, megfelelő feltételek mellett” („Versorgung mit vielfältigen Programmangeboten durch das Zusammenspiel der verschiedenen Übertragungswege zu angemessenen Bedingungen”). Az LfM általános feladata továbbá a kereskedelmi műsorszolgáltatók felügyelete.

Földfelszíni műsorszórás Németországban és Észak-Rajna-Vesztfáliában

- (13) A kábeles, műholdas és földfelszíni közvetítés digitalizálásával összefüggésben a kérdéses intézkedés csupán a földfelszíni közvetítés területén történő átállást érinti. A digitális földfelszíni műsorszórás általában az üzemeltetők két csoportját érinti, amelyek bizonyos esetekben lehetnek integráltak is: a hálózatüzemeltetőket, amelyek a műsorszórási jelek átviteléről gondoskodnak, valamint a műsorszolgáltatókat, amelyek a tartalmi programokat elkészítik, és azokat programcsomagokként kínálják.

⁽⁹⁾ COM(2002) 263 végleges, eEurópa 2005: Információs társadalom mindenkinek; COM(2003) 541 végleges, a Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszolgáltatásra való átállásról (digitális átállás és analóg leállítás) és COM(2005) 204 végleges, a Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszórásra történő áttérés felgyorsításáról.

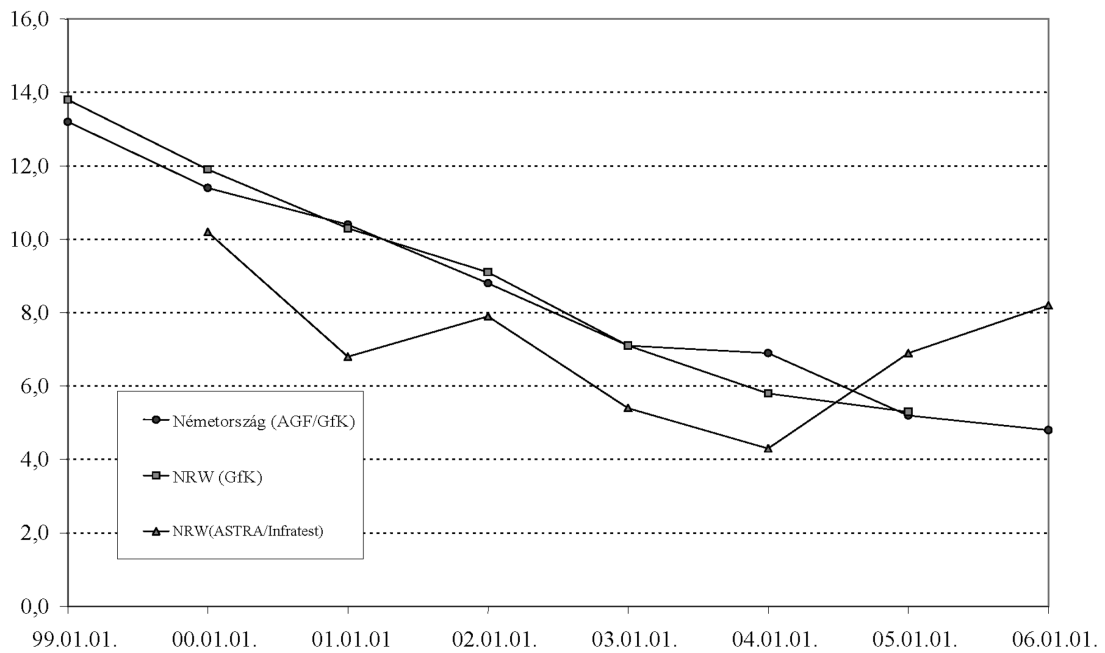
⁽¹⁰⁾ COM(2005) 204, „A Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszórásra történő áttérés felgyorsításáról”, vo. 9. lábjegyzet.

⁽¹¹⁾ Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie) (2000): A digitális műsorszórás bevezetése Németországban, „Startszenario 2000”, a „digitális műsorszórás” kezdeményezés állapotjelentése és ajánlása a rádiózás és a televíziózás digitalizálásával kapcsolatban, a kábeles, műholdas és televíziós adóállomásokon keresztül történő terjesztés figyelembevételével.

⁽¹²⁾ Észak-Rajna-Vesztfália tartomány médiatörvénye (Landesmediengesetz) a 2002. július 2-i állapot szerint. (Észak-Rajna-Vesztfália hivatalos közlönye (Gesetz- und Verordnungsblatt für das Land NRW), 2002. július 30., 20. szám, 334. o.), módosítva 2004-ben (Gesetz- und Verordnungsblatt für das Land NRW, 2004. december 17., 45. szám, 774. o.) és 2007-ben (Gesetz- und Verordnungsblatt für das Land NRW, 2007. június 29., 13. szám, 192. o.).

- (14) Amióta a 80-as években a kábel és a műhold megjelent, a földfelszíni műsorszórás piaci részaránya Németországban összességében erősen visszaesett. Németország tájékoztatása szerint a kábelhálózatokat a 80-as években számottevő állami támogatással építették ki ⁽¹³⁾. Németország szerint Németországban szinte minden háztartásnak van hozzáférése műholdon közvetített, szabadon fogható televíziós adáshoz.
- (15) A piaci részarálynak ezt a visszaesését mutatja be a következő ábra, amely az eljárás megindításáról szóló határozatban is megtalálható.

1. ábra

A földfelszíni műsorszórás piaci részaránya országosan és Észak-Rajna-Vesztfáliában ⁽¹⁴⁾

- (16) A digitális televíziós műsorszórásra való átállás kezdete, 2004 óta a földfelszíni műsorszórás zsugorodó piaci részaránya stabilizálódott, majd 2005-ben megfordult a trend. A digitalizálásról szóló 2007. évi jelentés ⁽¹⁵⁾ adatai szerint a vétel módja szerint 2007-ben Németországban a részarányok a következők voltak: kábel 53,7 %, műhold 42,5 %, földfelszíni 11,5 % (ami 2 százalékpontos növekedés 2006-hoz képest). A jelentés szerint a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás részaránya jelentősen nőtt: 3,6 millió – az előző évihez képest csaknem kétszer annyi – háztartásban fogják a DVB-T. Ezen túlmenően a földfelszíni átvitel digitalizálása már csaknem 90 %-ot tett ki. A digitalizálásról szóló jelentés ezen felül tartalmaz egy áttekintést a DVB-T területek szerinti elterjedtségről ⁽¹⁶⁾. Ezeknek az adatoknak az alapján Észak-Rajna-Vesztfáliában az úgynevezett központi területeken, amelyek csak olyan területeket foglalnak magukban, ahol a DVB-T fogható, a nézők szerinti piaci részarányok a 2005. évi 9,5 %-ról 2007-re 16,5 %-ra emelkedtek (l. 2. ábra).

⁽¹³⁾ A Németország által benyújtott bejelentésben a szélessávú kábelhálózatoknak a 80-as években történt kiépítéséhez körülbelül 15 Md EUR összegű állami beruházást neveznek meg.

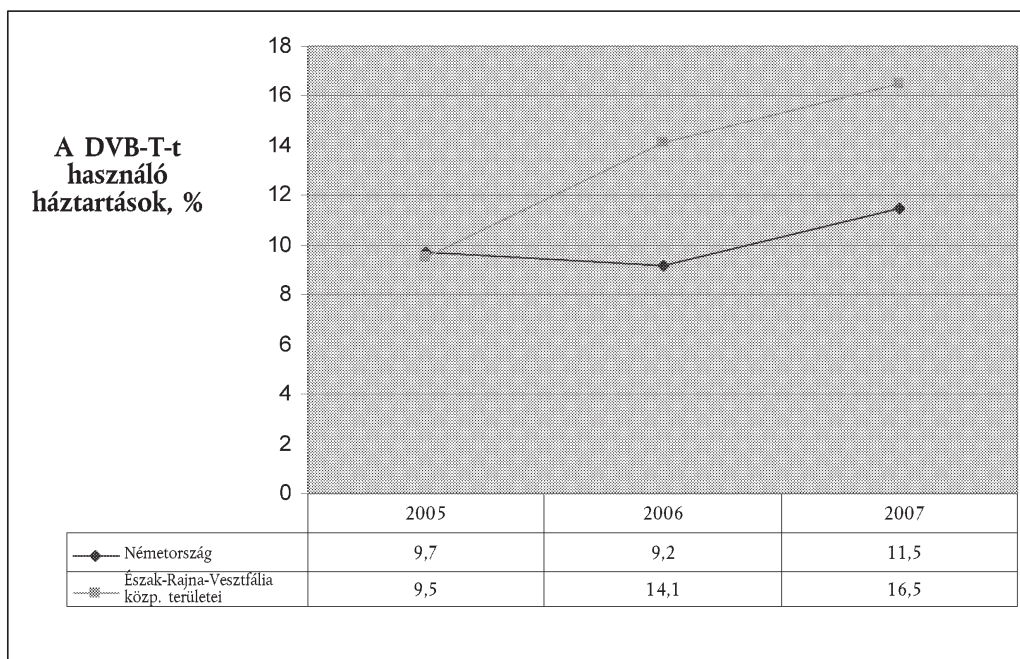
⁽¹⁴⁾ A Televíziókutatási Munkaközösség (*Arbeitsgemeinschaft Fernsehforschung*, AGF) a legnagyobb német televíziók összefogása a tévénézői magatartás mérésére. Az SES/ASTRA a legnagyobb műholdas szolgáltató Németországban. Évente megjelenő kiadványa a *German Satellite Monitor*, amely a különböző televíziós műsorszórási rendszerekkel foglalkozik. Az 1. ábrán az ASTRA/InfraTest által minden év végén (vagyis 2005 végén) begyűjtött adatokat a következő év január 1-jéhez (vagyis 06.01.01-hez) kapcsolják, hogy azok az AGF/GfK adataival összehasonlíthatóvá váljanak, amelyek felvétele mindig az év elején történik.

⁽¹⁵⁾ Digitalisierungsbericht 2007 – Gemeinsame Stelle Digitaler Zugang (GSDZ), Arbeitsgemeinschaft der Landesmedienanstalten (ALM).

⁽¹⁶⁾ Digitalisierungsbericht 2007, 56. o.

2. ábra

A digitális földfelszíni műsorszórás piaci részaránya országosan és Észak-Rajna-Vesztfáliában, az átállás után

Átállás a földfelszíni televíziós műsorszórásra Észak-Rajna-Vesztfáliában

- (17) Műszaki szempontból a digitális földfelszíni műsorszórás fejlesztésének előfeltétele, hogy a hálózatok üzemeltetői módosítsák az átviteli technikájukat, valamint kiasszák az átviteli frekvenciákat. A digitalizálás előnyeinek tényleges kihasználása érdekében az analóg átvitelt fokozatosan le kell állítani. Abban a fázisban, amikor az analóg és a digitális műsorszórást párhuzamosan üzemeltetik (az úgynevezett „simulcast” időszakban), az átállás valójában fokozott frekvenciaszűkéhez vezethet⁽¹⁷⁾. A frekvencia szűkösségének elkerülése és a párhuzamos műsorsugárzás költségeinek lehetőség szerint alacsony szinten tartása érdekében a piaci szereplőknek meg kell állapodniuk egy közös határidőről, amikor az analóg átvitelt ki-, a digitálisat pedig bekapcsolják. Tekintettel a digitális földfelszíni televíziós műsorszórásra való átállás összetettségére, a *Startscenario 2000* a DVB-T lépésről lépésre történő bevezetését írja elő az egyes szövetségi tartományokban, amelynek során a DVB-T-t először a nagyobb népsűrűségű területeken vezetik be⁽¹⁸⁾.
- (18) Észak-Rajna-Vesztfáliában első kezdeményezésként az LfM⁽¹⁹⁾ 1998. november 27-én a DVB-T kísérleti kipróbálásáról döntött, amelyre 1999-ben és 2000-ben Kölnben került sor. A *Startscenario 2000* céljainak megvalósítása érdekében Észak-Rajna-Vesztfália hatóságai később kijelentették, hogy hajlandók együttműködni az északi szövetségi tartományok, Alsó-Szászország, Schleswig-Holstein, Hamburg és Bréma illetékes szerveivel, és a földfelszíni műsorterjesztés digitalizálását velük egyidejűleg, és ezáltal hatékonyabban végrehajtani.
- (19) 2003. október 20-án Kölnben az LfM, a közszolgálati műsorszolgáltatók – az ARD, a ZDF és a WDR Köln – (a továbbiakban: „közszolgálati műsorszolgáltatók”) ⁽²⁰⁾, valamint az RTL Television („RTL”), a

⁽¹⁷⁾ A Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszórásra való áttérés felgyorsításáról, lásd 9. lábjegyzet.

⁽¹⁸⁾ Az úgynevezett „szigetenkénti áttérés stratégiája”.

⁽¹⁹⁾ Akkor még a médiahatóság a Landesanstalt für Rundfunk Nordrhein-Westfalen néven szerepelt.

⁽²⁰⁾ Az ARD az Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland, a ZDF a Zweites Deutsches Fernsehen, a WDR Köln a Westdeutscher Rundfunk Köln rövidítése.

VOX Film und Fernseh-GmbH & Co. KG („VOX”) és a ProSiebenSat.1 Media AG („ProSiebenSat.1”) kereskedelmi műsorszolgáltatók aláírták a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) Észak-Rajna-Vesztfáliában való bevezetéséről szóló megállapodást. Ebben az alapmegállapodásban rögzítették, hogy a DVB-T bevezetése a Berlin-Potsdam térség sikeres átállítása után először a Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék agglomerációkban valósul meg. A megállapodás a tervezett támogatási intézkedésekről nem tartalmaz részleteket. Ott csupán a következőkről van szó: „Támogatási intézkedésként a Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen elősegíti a DVB-T bővítéséhez szükséges műszaki infrastruktúra megteremtését Észak-Rajna-Vesztfáliában.” A függelékben továbbá van egy utalás a szociálisan hátrányos helyzetűeknek nyújtandó támogatás koncepciójának kidolgozására ⁽²¹⁾.

- (20) A 2003. október 20-i alapmegállapodást a digitális földfelszíni televíziózás (DVB-T) Észak-Rajna-Vesztfáliában történő bevezetésére vonatkozó együttműködési megállapodás egészítette ki, amelyet ugyanezek a felek (az ARD nevében a WDR), valamint Észak-Rajna-Vesztfália tartomány írtak alá 2003. december 10-én. Az együttműködési megállapodásban rögzítették a DVB-T-vel kapcsolatos kommunikáció közös alapelveit, és meghatározták a megállapodás teljesítéséért felelős szerveket: a döntési hatáskörrel rendelkező irányító bizottságot és a megvalósítást irányító projektirodát. A projektirodát 2004. január 14-én az LfM (LfM Nova GmbH), a WDR (egyben az ARD nevében is) és a ZDF közötti szerződéssel alapították meg.
- (21) A DVB-T-hálózat összesített átviteli kapacitása hat multiplexet foglal magában ⁽²²⁾, amelyek mindegyike összesen 24 programcsatornát sugározhat a Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék területeken. A digitális földfelszíni közvetítés megkezdéséhez ki kell adni a szükséges frekvenciákra vonatkozó engedélyeket, amelyek alapján a műsorszolgáltatók programjaik sugárzására, a hálózatüzemeltetők pedig a DVB-T platform üzemeltetésére jogosulttá válnak. A Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék agglomerációkban a műsorok sugárzásához mindegyik közszolgálati műsorszolgáltató (az ARD, a ZDF és a WDR) kapott egy multiplexet. A kereskedelmi műsorszolgáltatók számára előirányzott kapacitást az LfM meghirdette, a vonatkozó DVB-T-engedélyeket pedig 2004. május 14-én adták ki. A hálózatüzemeltetési engedélyeket ugyanakkor a *Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post (Távközlési és Postaszabályozási Hatóság, RegTP)* adta ki, a jelenlegi *Bundesnetzagentur für Elektrizität, Telekommunikation, Post und Eisenbahn (Szövetségi Villamosenergia-, Távközlési, Posta- és Vasúthálózati Ügynökség, BNetzA)* 2004-ben (az allokációs folyamatokról közelebbi információkat a (24)–(30) bekezdések tartalmaznak).
- (22) A 2003. október 20-i alapmegállapodásban rögzített határidőknek megfelelően a digitális földfelszíni átvitel bevezetése a Köln/Bonn térségben 2004. május 24-én, a Düsseldorf/Ruhr-vidék térségben pedig 2004. november 8-án történt meg. Az analóg földfelszíni átvitelt a kereskedelmi műsorszolgáltatóknál a DVB-T-átvitel megkezdésének időpontjában állították le. Mindazonáltal a három közszolgálati adó, az ARD-Das Erste, a ZDF és a WDR programjainak analóg földfelszíni sugárzását még körülbelül öt hónapon keresztül folytatták (simulcast), majd a Köln/Bonn térségben 2004. november 8-án, a Düsseldorf/Ruhr-vidék térségben pedig 2005. április 4-én szüntették meg. 2004. november 19-én adta ki az LfM a „DVB-T támogatási irányelvet” („*Förderrichtlinie DVB-T*”), amely visszamenőlegesen, 2004. május 3-ától hatályos.
- (23) A DVB-T-átvitelt a Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék agglomerációkban történt bevezetése óta Észak-Rajna-Vesztfália más területeire is kiterjesztették. 2006. május 29-én Észak-Rajna-Vesztfália tartomány két további részében (Wuppertal és Ostwestfalen-Lippe) is bevezették a DVB-T-t. Münsterlandban a DVB-T 2007. június 12-én indult, a digitális televíziózás bevezetését 2007 novemberére tervezik Aachen-ben és Dél-Vesztfáliában (*Süd-Westfalen*). A Köln/Bonn és Düsseldorf/Ruhr-vidék területekkel ellentétben ezeken a területeken az átállás azonban csak a közszolgálati, nem pedig a kereskedelmi adóknál történik meg ⁽²³⁾.

⁽²¹⁾ A melléklet szerint „Az érintett, szociálisan gyengébb helyzetben lévő állampolgárok számára támogatási koncepciót kell kidolgozni”. A Bizottság rendelkezésére álló információk szerint az LfM ilyen támogatási koncepciót azonban nem dolgozott ki.

⁽²²⁾ Egy multiplex egy frekvenciablokknak felel meg, amelyet Észak-Rajna-Vesztfáliában négy programhelyhez használnak fel.

⁽²³⁾ A Düsseldorf/Ruhr-vidék agglomeráció (Oberbergischer Kreis) egy részén az átállás már megtörtént, a kereskedelmi műsorszolgáltatók részvétele nélkül.

A DVB-T műsorszórás engedélyek kiadása kereskedelmi műsorszolgáltatók számára

- (24) Az egyesített Németország műsorszórásáról szóló államszerződés (RStv) 52a. cikkének (1) bekezdésével összhangban Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényének ⁽²⁴⁾ 28. cikke így fogalmaz: „A digitális földfelszíni televíziós műsorszórás kapacitások első alkalommal történő kiadásakor azoknak a televíziós adóknak kell elsőbbséget biztosítani, amelyek programjait az adott terjesztési területen analóg technikával közvetítik.”
- (25) 2003. november 14-én az LfM nyilvánosságra hozta a televíziós és rádiós programokra, valamint médiaszolgáltatókra vonatkozó földfelszíni átviteli kapacitások kiadásának szabályait (*Zuweisungssatzung*). A digitalizálás azonban a meglévő analóg földfelszíni csatornák felhasználását is, amelyeket az RTL Television (az RTL Television GmbH révén), a VOX/DTCP (a VOX Film- und Fernseh GmbH & Co. KG révén, amely a DTCP GmbH-val együtt az RTL Csoporthoz tartozik) és a SAT1 (Sat1 Satelliten Fernsehen GmbH, a továbbiakban: ProSiebenSat.1 révén) kapott meg. Az ennek megfelelő analóg engedélyeket 2002-ben és 2003-ban az LfM adta ki, és azok érvényessége 2008. július 21-ig (RTL Television), 2007. január 31-ig (VOX) és 2010. október 31-ig (SAT1) szól. 2003. november 13-i levelében az LfM a kereskedelmi műsorszolgáltatókhoz, az RTL-hez, a VOX-hoz és ProSiebenSat.1-hez fordult, hogy tegyenek írásos nyilatkozatot, miszerint analóg csatornáikról lemondanak, hogy az átviteli kapacitások kiadását folytathassa. Az adók beleegyezésének kézhezvétele után ⁽²⁵⁾ az LfM 2003. december 4-én adta ki az első DVB-T átviteli kapacitásokat kereskedelmi szolgáltatók számára a Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék területekre (amit a 2003. december 30-i *Landesministerialblatt – tartományi minisztériumi közlöny – tett közzé*) ⁽²⁶⁾.
- (26) A kiírás a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára előírányzott átviteli kapacitásra, vagyis három multiplexre, illetve 12 programcsatornára vonatkozott, minden egyes célterületen. A kiírás tartalmazta a kiválasztási szempontokat arra az esetre, ha több ajánlattevő lenne, mint programcsatorna, és egy rangsorolási döntésre kerülne sor (*Vorrangentscheidung*). Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényével összhangban a szempontok közé tartozott, hogy a program mennyire járul hozzá a műsorok és a szolgáltatók sokszínűségéhez (*Programm- und Anbietervielfalt*), valamint van-e a műsorszolgáltató az analóg földfelszíni hálózatban. ⁽²⁷⁾ A kiírás sem a programok DVB-T-n keresztül történő átvitelének költségeivel kapcsolatos részleteket, sem a digitális átállás lehetséges pénzügyi támogatására való utalást nem tartalmazott. A jelentkezési határidő 2004. március 3. volt.
- (27) A kiírásra az LfM-hez műsorszolgáltatóktól és médiacégektől összesen 21 ajánlat érkezett be. A ProSiebenSat.1 és az RTL Csoport több programcsomaggal is pályázott multiplexre ⁽²⁸⁾. 2004. április 23-án döntött az LfM médiabizottsága a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára előírányzott programcsatornák kiadásáról. Ennek a határozatnak az alapján az LfM 2004. május 14-én tette közzé a DVB-T-engedélyek kiosztására vonatkozó rendeletét. Ezzel a rendelettel a kereskedelmi műsorszolgáltatók, az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1 egy-egy multiplexet kaptak, a fennmaradó multiplex kapacitását pedig különféle adók között osztották meg: VIVA (VIVA Fernsehen GmbH), CNN (Turner Broadcasting Systems Deutschland GmbH), Eurosport (Eurosport S.A.) és onyx.tv/Terra Nova (Onyx Television GmbH) ⁽²⁹⁾.

⁽²⁴⁾ A legutóbb a 2007. március 1-jei hatállyal módosított 1991. augusztus 31-i tartományközi szerződés.

⁽²⁵⁾ Az RTL 2003. november 17-i levelében, a VOX 2003. december 5-i levelében és a ProSiebenSat.1 2003. december 23-i levelében.

⁽²⁶⁾ „Erstmalige Zuweisung von Übertragungskapazitäten für die landesweite digitale terrestrische Verbreitung bzw. Weiterleitung von Fernsehprogrammen und Mediendiensten im DVB-T Standard in Nordrhein-Westfalen, Bekanntmachung der LfM vom 4. Dezember 2003”, *Landesministerialblatt*, 2003. december 30.

⁽²⁷⁾ Azt az előírást, amely szerint a DVB-T-engedélyek kiosztása során azoknak a programoknak kell elsőbbséget biztosítani, amelyeket az érintett terjesztési területen analóg technikával már terjesztenek, és amelyre Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye a 28. cikk (1) bekezdésében utal, az RStv 52a. cikkének (1) bekezdése rögzíti.

⁽²⁸⁾ 2003. március 23-i válaszában Németország rámutatott arra, hogy Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényének 28. cikke szerint fennáll az a lehetőség, hogy az LfM médiabizottsága az RTL csoport és a ProSiebenSat.1 műsorszolgáltatóknak teljes multiplexeket osszon ki. A jelzett bekezdés kimondja, hogy azoknak a televíziós adóknak, amelyeknek vannak analóg terjesztésű programjaik, elsőbbséget kell biztosítani.

⁽²⁹⁾ Az engedélyt az Onyx Television GmbH megkapta, annak ismeretében, hogy 2004. május 20-tól programja megváltozik, és onyx.tv zenecsatornáját a Terra Nova dokumentumfilm-adó váltja fel.

- (28) Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényének 12. cikke (2) bekezdése értelmében, amelyre a pályázati kiírás is utal, az első ízben kiadott engedélyek legalább négy és legfeljebb tíz évre szólnak. Az LfM 2004. május 14-i rendelete szerint a ProSiebenSat.1, az RTL és a CNN mindegyike öt évre, a VIVA a 2008. december 2-ig tartó időszakra, az Eurosport S.A. három évre, a Terra Nova pedig a 2009. június 17-ig tartó időre kapja meg az engedélyt. A Terra Nova azonban 2007. július 1-jén a DVB-T-platformon keresztül történő átvitelt beszüntette, és helyébe a Tele 5 (TM-TV GmbH)⁽³⁰⁾ lépett, amelyet az LfM 7 jelentkező közül választott ki. Az 1. táblázat áttekintést ad a közszolgálati műsor-szolgáltatóknak a Köln/Bonn térségben, a simulcast-fázist is magában foglaló átállásáról (a kereskedelmi műsor-szolgáltatók nélkül, lásd (22) preambulumbekendést).

1. táblázat

Földfelszíni átvitel a Köln/Bonn körzetben, az átállás előtt és után

Átviteli csatorna	Analóg TV	Ellátási igény, 2005.4.4.	Programok 2004.5.24-től	Programok 2004.11.8-tól	Programok 2005.4.4-től
K 05	Sat.1		ARD – <i>Simulcast</i>	X	X
K 26	ZDF	országos	ZDF Bouquet	ZDF Bouquet	ZDF Bouquet
K 29	ZDF	D	ZDF – <i>Simulcast</i>	RTL Bouquet	RTL Bouquet
K 34	VOX		ZDF Bouquet	X	X
K 36	RTL	E			Viva/Eurosport/CNN/ Terra Nova (Tele5: 2007.7.1-től)
K 43	ARD	C	RTL/VOX/ ProSieben/Sat.1	Pro7Sat.1 Bouquet	Pro7Sat.1 Bouquet
K 49	WDR	B	WDR – <i>Simulcast</i>	WDR Bouquet	WDR Bouquet
K 65	X	A	ARD Bouquet	ARD Bouquet	ARD Bouquet
K 66	X		N24/Kabel 1/ RTL II/Super RTL	Viva/Eurosport/ CNN/Terra Nova	X

Magyarázatok: A K26, K29, K36 és K43 DVB-T-átviteli csatornák hálózati szolgáltatásait a T-Systems biztosítja, míg a K49 és K65 átviteli csatornákat a WDR-re osztották ki, bár a hálózati szolgáltatásokat részben itt is a T-Systems biztosítja. Az analóg átvitelek *dőt* betűvel szerepelnek. Egy „bouquet” egy olyan, négy programból álló csomag, amelyet egy digitális multiplexen keresztül sugároznak. A Düsseldorf/Ruhr-vidék körzet szolgáltatói számára kiosztott DVB-T-programhelyek a táblázatban nem szerepelnek. Bár az átállás a Köln/Bonn térségben már 2004. november 8-án befejeződött, a Düsseldorf/Ruhr-vidék 2005. április 4-én történt átállása miatt a programhelyek kiosztásában voltak kisebb technikai kiigazítások. A simulcast-fázis lezárulása óta a K05, K65 és K66 átviteli csatornákat, a Bizottság rendelkezésére álló információk szerint, egyelőre televíziós közvetítésre még nem használják. A táblázat csupán illusztrációként szolgál.

A DVB-T hálózati engedélyek kiadása

- (29) Észak-Rajna-Vesztfália állami kancelláriájának (*Staatskanzlei*) kérésére a távközlési és a postaszabályozási hatóság (a továbbiakban: „RegTP”) 2004. február 4-én indította meg a frekvenciakiosztási eljárást (*Frequenzuteilungsverfahren*)⁽³¹⁾. A műsor-szolgáltatókhoz hasonlóan az analóg földfelszíni hálózat üzemeltetői is ezt megelőzően lemondtak időbeli korlát nélküli analóg engedélyeikről. A digitális átvitel iránti összesített igényt öt ellátási igényre (körzetre) bontották fel (*Versorgungsbedarf*, A-tól E-ig), amelyek az egyes átviteli csatornáknak feleltek meg (digitális multiplexek). Az idevágó rendelkezés (*Verfügung*) azonban nem említi, hogy már 2002. november 27-én kiírtak egy további, szövetségi szintű ellátásra irányuló igényt⁽³²⁾. Ezt az ellátási körzetet a T-Systems (a Deutsche Telekom leányvállalata) számára adták ki, és a ZDF televíziós műsorainak közvetítését foglalja magában.

⁽³⁰⁾ Lásd az LfM weboldalán szereplő közleményt: <http://www.lfm-nrw.de/presse/index.php3?id=537>

⁽³¹⁾ Amtsblatt RegTP, 3/2004, Vfg: 3/2004. szám, 82. o.

⁽³²⁾ Amtsblatt RegTP, 23/2002, Vfg: 36/2002. szám, 1695. o.

- (30) Észak-Rajna-Vesztfália frekvenciakiosztási eljárásában a T-Systems a C, D és E ellátási körzetekre pályázott, amelyeket a kereskedelmi műsorszolgáltatók multiplexeihez rendeltek, a WDR pedig az A és B ellátási körzetekre, amelyeket a közszolgálati műsorszolgáltatóknak tartottak fenn. Mivel mind az öt ellátási körzetre csak egy kiosztásra irányuló kérelem érkezett, a RegTP a frekvenciákat az úgynevezett kérelmezési eljárás keretében osztotta ki, és eltekinthetett attól, hogy a frekvenciakiosztási eljárás második fázisát, a pályázati eljárást megnyissa. Mivel a T-Systems és a WDR már üzemeltetett analóg földfelszíni hálózatokat, és ebből következően rendelkeztek a távközlési engedéllyel, a kérelmek alapján történő frekvenciaelosztáshoz ez a feltétel is teljesült. A DVB-T-hálózat üzemeltetésének jogát húsz évre, 2025. december 31-ig adták meg.

2. A TÁMOGATÁSI INTÉZKEDÉS RÉSZLETES ISMERTETÉSE

- (31) A bejelentés tárgya az a pénzügyi támogatás, amelyet az LfM a digitális földfelszíni műsorterjesztésre kereskedelmi műsorszolgáltatóknak kíván nyújtani, a Köln/Bonn és a Düsseldorf/Ruhr-vidék agglomerációs körzetekben. A német hatóságok becslése szerint a DVB-T bevezetése révén ezeken a területeken Észak-Rajna-Vesztfália 18 millió lakosa közül körülbelül 14 millió tudja majd fogni a DVB-T-t⁽³³⁾.
- (32) Ennek a támogatásnak a jogalapja a tartományközi műsorszolgáltatási egyezmény (*Rundfunkstaatsvertrag*) 40. cikke ((1) bekezdés, 2. pont) és Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényének 88. cikke ((3) bekezdés, 8. pont), amelyek szerint a Landesanstalt für Medien (LfM) feladata, hogy a televízió- és rádió-előfizetési díjak (*Rundfunkgebühr*) rá eső részéből támogassa egyebek között a műsorszolgáltatási ellátás műszaki infrastruktúráját és a műsorterjesztés újszerű technikáival foglalkozó projekteket. Az LfM költségvetését lényegében az Észak-Rajna-Vesztfáliában a televízió- és rádió-előfizetési díjakból befolyt bevétel 2 %-ának megfelelő részesedés finanszírozza (az RStV 40. cikke értelmében, az RStV 55. cikkével, az RfinStV 10. és 11. cikkével és Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye 116. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben)⁽³⁴⁾. A a televízió- és rádió-előfizetési díjbevételeket egy díjbeszedő központ (*Gebühreneinzugszentrale*) szedi be, amely azokat az LfM-nek és más jogosult címzetteknek továbbítja.
- (33) A kereskedelmi műsorszolgáltatóknak adható pénzügyi támogatás pontos feltételeit 2004. november 19-i DVB-T támogatási irányelv⁽³⁵⁾ határozta meg. Az irányelv 2. cikke szerint az adóhálózat üzemeltetéséért fizetett díjak jogosultak támogatásra. A 3. cikk értelmében a támogatás kedvezményezettjévé válhat a televíziós műsorok kereskedelmi szolgáltatóinak és/vagy a médiaszolgáltatóknak bármelyike, ha digitális földfelszíni átviteli kapacitásokat osztottak ki neki. A 4. cikk szerint a pénzeszközöket támogatás formájában biztosítják. Az 5. cikk (1) bekezdése a támogatás időtartamát öt üzemeltetési évre korlátozza. Az 5. cikk (2) bekezdése kimondja: „A támogatás (...) nem haladhatja meg az adóhálózat üzemeltetéséért fizetett díjak 30 %-át, és megvalósítása degresszív sávok szerint történik. Az első üzleti évben az adóhálózat üzemeltetési díjainak 40 %-át érheti el, majd évente öt százalékponttal csökken, úgyhogy az üzemeltetés ötödik évében a támogatás aránya már csak 20 %-ot tesz ki.” Az 5. cikk (3) bekezdése jelzi, hogy: „Az analóg adó leállítása miatt fellépő megtakarításokat („leállítási nyereségek”, „Abschaltsgewinne”) a támogatásba bele kell számítani.”
- (34) A támogatási irányelv pontos értelmezését a bejelentés részletekbe menően tartalmazta. A Viva, Eurosport, CNN és Terra Nova (ill. 2007. július 1-jétől a Tele 5) műsorainak azon terjesztői számára, amelyek analóg technikát előzőleg nem használtak, ugyanezt a támogatást irányozták elő. Ez – a támogatási irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében – az adóhálózat üzemeltetéséért fizetett díjak 40 %-áról fokozatosan, évi öt százalékponttal csökken, ezért a támogatás aránya az üzemeltetés ötödik évében már csak 20 %.

⁽³³⁾ A német hatóságoktól kapott 2005. május 2-i válaszok.

⁽³⁴⁾ Ezeknek a pénzeszközöknek a 45 %-át az Észak-Rajna-Vesztfáliai Filmalapítvány Kft. (*Filmstiftung NRW GmbH*) kapja.

⁽³⁵⁾ Lásd a (22) preambulumbekendést.

- (35) A bejelentésben nem szerepelt a támogatási irányelv 5. cikkének (2) bekezdése szerinti támogatás-csökkenés az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1 – vagyis a műsoraikat korábban analóg hálózaton sugárzó kereskedelmi műsorszolgáltatók – számára. Azoknak a műsorszolgáltatóknak az esetében, amelyek mindegyike egy teljes multiplexet kapott, a szubvenció kiszámítása az Észak-Rajna-Vesztfáliában és az északi szövetségi tartományokban az analóg és a digitális sugárzásért fizetett műsorterjesztési díjak teljes összege közötti különbségén alapul. Németország tehát így próbálja meg a támogatási irányelv 5. cikkének (3) bekezdése értelmében a számítás során figyelembe venni az analóg adó leállításával elért megtakarításokat.
- (36) A bejelentésben Németország tájékoztatást adott a tervezett támogatási összegről is, amely a DVB-T átvitelért fizetendő becsült díjakhoz igazodik. Hangsúlyozták azt is, hogy az állami támogatás kiszámítása a támogatási összegek biztosításának időpontjában a hálózatüzemeltetők által a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak felszámított tényleges átviteli díjakon alapulna. A távközlési törvény (*Telekommunikationsgesetz*) értelmében a Szövetségi Hálózatügynökség (*Bundesnetzagentur*) az átviteli díjakat csak abban az esetben állapítja meg, ha kiderült, hogy a hálózat üzemeltetője jelentős piaci erővel rendelkezik az érintett piacon. Az érintett piacot a rádiós és televíziós jelek továbbítása számára a BnetzA 2006 júliusában az egyértelmű közösségi előírások alapján definiálta. Eszerint a kereskedelmi műsorszolgáltatók hálózatüzemeltetője, a T-Systems jelentős piaci erővel csak az FM-sávokban történő földfelszíni rádiózás (*terrestrische Radiübertragung via UKW*) piacán rendelkezik ⁽³⁶⁾. Ennek következtében a T-Systems a DVB-T átviteli díjak összegét a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára továbbra is maga határozhatja meg.
- (37) A bejelentés szerint Németország a DVB-T átviteli díjakat egy multiplex esetében évi 2,7 M EUR-ra becsülte. Az egy programhelyre jutó átviteli díjat ennek megfelelően évi 0,675 M euróra és a szabályozás öt évére 3,375 M euróra becsülték ⁽³⁷⁾, és ezáltal ez az egy programhelyre jutó analóg földfelszíni átvitel díjazásánál alacsonyabb.
- (38) Ezen adatok alapján a Viva, az Eurosport, a CNN és a Terra Nova (ill. 2007. július 1-jétől a Tele 5) műsoraira összességében 4 050 000 EUR támogatást terveztek be. Az egy programhelyre jutó, az ötéves futamidőre előírányzott támogatást a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

Becsült átviteli díjak a Viva, az Eurosport, a CNN és a Terra Nova (Tele 5) esetében

(EUR-ban)

Év	Átviteli díjak programcsatornánként	Támogatásintenzitás	Támogatási összeg
1. év	675 000 EUR	40 %	270 000 EUR
2. év	675 000 EUR	35 %	236 250 EUR
3. év	675 000 EUR	30 %	202 500 EUR
4. év	675 000 EUR	25 %	168 750 EUR
5. év	675 000 EUR	20 %	135 000 EUR
Programcsatornánkénti díjazás összesen	3 375 000 EUR		1 012 500 EUR

⁽³⁶⁾ A piacelemzés eredményét a Bizottságnak 2006.7.31-én adták át.

⁽³⁷⁾ A T-Systems által a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak a digitális földfelszíni műsorszórásért ténylegesen felszámított összeg mindenesetre ennél alacsonyabb. A német hatóságok szerint a programcsatornánkénti éves díjak (pl. 2005-re és 2006-ra) mintegy 611 000 EUR-t tesznek ki.

- (39) Az RTL Csoportra és a ProSiebenSat.1-re vonatkozó számítás a 3. táblázat mutatja be. A többi szövetségi tartomány az „Észak-Németország” (Norddeutschland) megnevezés alatt összesítve szerepel ⁽³⁸⁾.

3. táblázat

Németország „többletköltség”-számítása a ProSiebenSat.1 és az RTL vonatkozásában ⁽³⁹⁾

(EUR-ban)

	RTL Csoport		ProSiebenSat.1	
	NRW	Norddeutschland	NRW	Norddeutschland
Analog programok/Éves átviteli díjak EUR-ban	RTL, VOX	RTL	Sat1	Sat1, Pro7
	2,2 M	3,9 M	0,8 M	4,6 M
Digitális programok/Éves átviteli díjak EUR-ban	RTL, VOX, RTL2, S.RTL	RTL, VOX, RTL2, S.RTL	Sat1, Pro7, N24, K1	Sat1, Pro7, N24, K1
	2,7 M	3,3 M	2,7 M	3,3 M
Az analog és a digitális átviteli díjak különbözete	- 0,5 M	+ 0,6 M	- 1,9 M	+ 1,3 M
Összesített egyenleg	+ 0,1 M		- 0,6 M	

- (40) Ennek a számításnak az alapján az LfM-nek nem áll szándékában támogatást adni az RTL Csoportnak. Egyfelől megállapítást nyert, hogy az RTL Csoport összesített egyenlege pozitív. Másfelől a bejelentés közli, hogy az RTL Csoport az analog átvitelre vonatkozó engedélyek visszaadásával kapcsolatos tárgyalások keretében a támogatásról kifejezetten lemondott. A ProSiebenSat.1 esetében legfeljebb évi 600 000 EUR összegű „többletköltségből” indultak ki, úgyhogy Németország az ötéves időszakra éves szinten legfeljebb 550 000 EUR (összességében legfeljebb 2,75 M EUR) támogatással számol. Ez a ProSiebenSat.1 által Észak-Rajna-Vesztfáliában fizetett átviteli díjaknak körülbelül 28 %-át teszi ki.
- (41) E számítások szerint a kereskedelmi műsorszolgáltatók DVB-T-átvitelének támogatási költségvetése az öt évre nagyjából 6,8 M EUR-t tesz ki.
- (42) Az LfM az ismertetett támogatást csak a kereskedelmi műsorszolgáltatók programcsatornáira biztosítja. A közszolgálati műsorszolgáltatók a DVB-T-átvitellel kapcsolatos ráfordításait a televízió- és rádió-előfizetési díjbevételek rájuk eső részéből finanszírozzák. A Németország által átadott információkból az következik, hogy a WDR az átállás költségeinek finanszírozásához a 2001–2008. évi időszakra körülbelül 40,8 M EUR-val rendelkezik. Ezzel szemben a ZDF-nek a 2001 és 2004 közötti időben összesen 36,8 M EUR, 2005 és 2008 között pedig összesen 33,2 M EUR állt rendelkezésére a DVB-T-re történő szövetségi szintű átálláshoz.
- (43) A támogatási irányelv visszamenőlegesen, 2004. május 3-tól lépett hatályba. Mindazonáltal a német hatóságok az LfM médiabizottságának (Medienkommission) egyik határozata alapján kötelezték magukat, hogy a támogatást addig nem biztosítják, amíg a Bizottság a támogatásra vonatkozó szabályok szerint a jóváhagyást meg nem adja. Ezért a kereskedelmi műsorszolgáltatók az intézkedés keretében támogatást még nem kaptak.

⁽³⁸⁾ A bejelentés azzal kapcsolatban nem tartalmaz adatokat, hogy az észak-németországi szövetségi tartományokban az összesített átviteli költségeket hogyan számítják ki.

⁽³⁹⁾ Mind az analog, mind a digitális átvitel esetében az átviteli díjakat a műsorszolgáltatók által közvetített programok száma alapján számítják ki. A német hatóságok által alkalmazott számítási módszer nincs tekintettel arra, hogy a digitális átviteli módozatban a programok száma nagyobb, mint az analog átvitel esetén, annak ellenére, hogy végső soron ez az emelkedés az oka annak, hogy a digitális átvitel díjai magasabbak. Ezenkívül nem vették számításba a műsorszolgáltatóknak az ilyen programok sugárzásából származó bevételeit. A Bizottság értékelése erről a számítási módszerről ennek a határozatnak a (74), (123) és (171) preambulumbekendéseiben található meg.

III. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKAI

- (44) A vizsgálat megindításáról szóló határozatában a Bizottság azt az előzetes véleményt képviselte, hogy az LfM által tervezett támogatás az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételt teljesíti, és ezáltal állami támogatást képez. A Bizottság nézete szerint az intézkedésre állami forrásokból kerül sor és az államnak tulajdonítható. Megállapította továbbá, hogy a támogatás előnyt biztosít a kereskedelmi műsorszolgáltatók, mint közvetlen kedvezményezettek, közvetve pedig a T-Systems hálózatüzemeltető számára is.
- (45) A vizsgálat megindításáról szóló határozatban ezenkívül a Bizottság kétségeinek adott hangot afelől, hogy a műsorszolgáltatási és hálózati engedélyek kiadásának eljárását úgy alakították-e ki, hogy a szubvencióból származó szelektív gazdasági előnyt korlátozzák vagy kiküszöböljék, és ezáltal a verseny torzulását megakadályozzák. A Bizottság úgy vélte, hogy az intézkedés esetében ágazati támogatásról van szó, ez pedig alkalmas a különböző (földfelszíni, kábeles, műholdas) átviteli platformok közötti verseny torzítására. Rámutatott továbbá, hogy az intézkedés a kereskedelmi műsorszolgáltatók közötti versenyt is torzíthatja. Ami az adók, illetve a hálózatüzemeltetők közötti nemzetközi versenyt illeti, a Bizottság véleménye szerint az intézkedés hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.
- (46) Ezenfelül a Bizottság kételyét fejezte ki az intézkedésnek az EK-Szerződéssel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban. A vizsgálat megindításáról szóló határozatban arra az eredményre jutott, hogy a jelek szerint az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjában, 87. cikk (3) bekezdésének d) pontjában és 86. cikkének (2) bekezdésében foglalt feltételek nem teljesülnek. A Bizottság ezen belül úgy vélte, hogy nincs olyan bizonyíték, miszerint az intézkedés Észak-Rajna-Vesztfália piaci helyzetére való tekintettel, egy bizonyos, a digitális televíziózásra való áttérést megnehezítő piaci hiányosság kezelésére alkalmasnak, szükségesnek és arányosnak lenne tekinthető. A vizsgálat megindításáról szóló határozatban szereplő álláspont szerint a támogatás semmiféle kulturális tartalommal nem áll összefüggésben. A Bizottság megkérdőjelezi továbbá, hogy az intézkedés általános gazdasági érdekű szolgáltatásért adott kompenzációnak tekinthető-e.
- (47) Végül a Bizottság azért is indította meg a hivatalos vizsgálati eljárást, hogy Németország valamint harmadik személyek számára alkalmat adjon az ismertetett intézkedésre vonatkozó előzetes bizottsági véleménnyel kapcsolatos állásfoglalásra és az intézkedéssel kapcsolatos információk átadására.

IV. HARMADIK SZEMÉLYEK ÁLLÁSFOGLALÁSAI ⁽⁴⁰⁾

- (48) Az ANGA hangsúlyozza, hogy a DVB-T-hez adott támogatás a különböző átviteli módok közötti versenyt a kábelszolgáltatók hátrányára torzíja. A DVB-T bevezetése máris ügyfelek elvesztéséhez vezetett az érintett szövetségi tartományok kábelhálózat-üzemeltetőinél. Ezzel szemben a földfelszíni

⁽⁴⁰⁾ A ProSiebenSat.1 és a Deutsche Kabelverband (DKV) ennek az eljárásnak a keretében nem foglalt állást. A teljesség kedvéért a Bizottság rámutat, hogy a Bajorországot érintő hasonló esetben (C 33/06. sz. támogatási ügy, (4) preambulumbekezdés) ezek az érdekeltek adtak le állásfoglalást. Akkor a ProSiebenSat.1, mint kedvezményezett szolgáltató, a támogatásnak a digitális átállásban és a földfelszíni platform megtartásában játszott szerepét emelte ki gazdasági szempontok alapján. A ProSiebenSat.1 elmondta, hogy a földfelszíni platform zsugorodó piaci részarányára való tekintettel mérlegeli ezen átviteli módozat használatának beszüntetését. A ProSiebenSat.1 továbbá kifejtette, hogy az átállással kapcsolatos gazdasági kockázatok (egyebek között az átállás utáni kisebb lefedettség kockázata) miatt a DVB-T bevezetésében a várható támogatás nélkül nem vett volna részt. Hozzátette, hogy a nagy kereskedelmi műsorszolgáltató konszernnek részvételére – a közszolgálati műsorszolgáltatók mellett – a fogyasztóknak a DVB-T iránti érdeklődésének biztosításához van szükség. A ProSiebenSat.1 azt állította, hogy a műsorszolgáltatók az átviteli díjak formájában minden előnyt továbbadnak a hálózatüzemeltetőknek. Végül a ProSiebenSat.1 kijelentette, hogy a támogatás a digitalizálás céljára jelentős pénzeszközökkel rendelkező közszolgálati műsorszolgáltatók előnyének kiegyenlítésére szolgál és az infrastruktúra terén folyó versenyre pozitív hatást gyakorol. A német kábelszolgáltatók szövetsége (Deutscher Kabelverband) ezzel szemben a Bizottságnak a vizsgálat megindítására vonatkozó határozatban megfogalmazott megállapításait támogatta. A tervezett intézkedés a szövetség szerint torzítaná a különféle átviteli módozatok közötti versenyt és arra a DVB-T bevezetéséhez nincs szükség. Emellett nyomatékosan felhívta a figyelmet a DVB-T támogatásának más, piaci alapú lehetőségeire. A Kábelszövetség szerint a DVB-T bevezetése a kábelhálózatok üzemeltetőinél ügyfelek elvesztéséhez vezetett. 2005-ben az ágazatban az ügyfélszám csökkenése 33 %-kal nagyobb volt, mint 2004-ben. A DKV kihangsúlyozta, hogy az ASTRA-statisztikák szerint egyes szövetségi tartományokban a földfelszíni lefedettség a DVB-T-re való átállás óta jelentősen javult. A DKV véleménye szerint az intézkedés a Deutsche Telekomnak kedvez, IP-TV-ajánlatának megindításakor. Végül a DKV kifejtette, hogy a közérdekkel nem indokolható meg a DVB-T előnyben részesítése más infrastruktúrákkal szemben, a média sokszínűségére, a helyi és regionális programok sugárzására vagy a DVB-T teljes lefedettségére hivatkozva.

televíziós műsorszórás ügyfeleinek a kábelre való áttérése az analóg földfelszíni televíziós műsorszórás leállítása után csak korlátozott mértékű volt, és messze nem ellensúlyozza a kábelhálózatos ügyfelek folyamatos elvándorlását. Az ANGA véleménye szerint az intézkedés csökkenti a kábeles közvetítés részesedését, annak ellenére, hogy a műholdas és a szélessávú (ill. IPTV-) üzemeltetők, valamint a kábelhálózatok különböző üzemeltetői között nagyon erős verseny folyik. Az ANGA vitatja továbbá a műsorszórási és hálózati engedélyek kiosztásához alkalmazott eljárás nyitottságát az eredmények szempontjából. A műsorszolgáltatási engedélyek kiadásával kapcsolatban a Szövetség úgy véli, hogy az eljárás azoknak a vállalkozásoknak kedvez, amelyek programjaikat már analóg technikával sugározzák (a ProSiebenSat.1 és az RTL csoport), mivelhogy nekik teljes multiplexeket juttatnak, amelyek olyan programokhoz is felhasználhatók, amelyek közvetítésére analóg technikával nem kerülhet sor. A hálózati engedélyek kiadásakor az ANGA szerint eleve egyértelmű volt, hogy az ARD műsorszolgáltató és a T-Systems hálózatüzemeltető kapja meg az engedélyt. A Szövetség úgy vélekedik, hogy a Deutsche Telecom a szubvenciókon keresztül olyan előnyre tesz szert, amely nem csupán a műsorszórási ágazatban, de az elektronikus kommunikáció területén is a verseny torzulásaihoz vezet, amennyiben a Deutsche Telekom leányvállalatának, a T-Systems DVB-T kínálatát saját ügyfeleinél a szélessávú ajánlatokkal összekapcsolja. Az ANGA végül felveti azt az érvet, hogy a DVB-T finanszírozására vannak más, piacconform lehetőségek is, például a programok kódolása és a használati díjak emelése.

- (49) Az ish NRW GmbH, amely Észak-Rajna-Vesztfália legnagyobb szélessávú kábelszolgáltatója, az ANGA-éhoz hasonló álláspontot képviselt és messzemenően csatlakozott a Bizottság által a vizsgálat megindításáról szóló határozatában kifejtett állásponthoz. Az ish állásfoglalásában azt állítja, hogy a DVB-T bevezetése miatt komoly ügyfélvesztéseket szenvedett el (a 2005. évben körülbelül 500 000), mégpedig mindenekelőtt a díjfizetéses kábellel szemben „ingyenes” (támogatott) DVB-T-vétel miatt ⁽⁴¹⁾. Ezt az ügyfélvesztést nem tudta ellensúlyozni az analóg földfelszíni műsorterjesztés leállítása utáni csekély ügyfélnövekmény. Az ish ezt követően az ügyfelek számát csak a kábelinfrastruktúra korszerűsítésébe és a termékszerkezet megújításába történt komoly befektetésekkel tudta stabilizálni. A szubvenciók célja szerintük olyan technológia megszerzése, amelynek jövedelmezősége kétséges, és amely más eszközökkel – például kódolással vagy használati díjakkal – finanszírozható lenne. Az ANGA-hoz hasonlóan az ish azon a véleményen van, hogy az intézkedés a Deutsche Telekom helyzetét is erősíti a szélessávú piacon. Végül, az ish azt állítja, hogy azok a műsorszolgáltatók, amelyek adása földfelszíni platformon történik, a közvetlen pénzügyi támogatás révén kiegészítő kedvezményt kapnak, annak ellenére, hogy Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényének 16. cikke (2) bekezdésében foglalt „must carry”-követelmények miatt – amelyek szerint a kábelüzemeltetők az LfM kiosztása alapján a földfelszíni terjesztésű programokat kötelesek saját hálózatukon adni – máris előnyt élveznek a kábelüzemeltetőkkel szemben.
- (50) A European Satellite Operators Association szintén messzemenően csatlakozik a Bizottságnak a vizsgálat megindításáról szóló határozatban kifejtett álláspontjához. Az ESOA úgy véli, hogy az LfM-támogatás a különféle átviteli platformok közötti verseny torzulásához vezet. Álláspontja alapvetően az, hogy az átállítás támogatásához adott állami beavatkozásnak átláthatónak és indokoltnak, megkülönböztetésmentesnek és technológiaszemlegesnek kell lennie. A földfelszíni műsorszórás támogatása hozzájárul ahhoz, hogy más műsorterjesztési módok kiszorulnak a piacról. Az ESOA hangsúlyozza, hogy a műholdas üzemeltetők a digitális műholdas közvetítést állami támogatás nélkül vezették be, és kijelenti, hogy a műholdas üzemeltetés, az ahhoz szükséges jelentős beruházások ellenére rendelkezik bizonyos előnyökkel a földfelszíni műsorszórással szemben (pl. nagy hatótávolság, folyamatos közvetítés, csekély infrastrukturális költségek).

V. A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG ÁLLÁSFOGLALÁSA

- (51) Németország nem ért egyet azzal, hogy az intézkedés esetében állami támogatásról van szó. Továbbá úgy véli, hogy az intézkedés, még akkor is, ha állítólag tartalmaz támogatási elemeket, a közös piaccal összeegyeztethető. Az írásos észrevételek – az intézkedés besorolására és összeegyeztethetőségére vonatkozó pontosító megjegyzések mellett – általános érveket is tartalmaznak a Bizottságnak a támogatási előírások szerinti szakpolitikájával és illetékességével kapcsolatban.

⁽⁴¹⁾ Az ish szerint a DVB-T-n keresztül „ingyenesen” fogható televízió fontos érv a hatóságok által a DVB-T bevezetéséért folytatott marketingkampányában, ami miatt az ügyfelek a kábeltől áttértek a DVB-T-re.

- (52) Alapjában véve Németország úgy véli, hogy a Bizottságnak nincs joga ahhoz, hogy beleszóljon a szövetség és a tartományok szakpolitikai döntésébe (*politische Entscheidung von Bund und Ländern*), miszerint a földfelszíni platformot fenntartják és digitalizálják. Nézetük szerint a Bizottságnak nincs joga arra, hogy a tagállamok hatóságai helyett eldöntsék, más intézkedések jobban megfelelnének-e. Németország a technológiasemlegesség követelményét nem tartja alkalmas szempontnak a digitális televíziózás területén megvalósuló támogatási intézkedések összeegyeztethetőségének megítélésére. Megkérdőjelezi, hogy a Bizottság álláspontja és a kérdéses intézkedés megvizsgálásának időtartama összhangban állna a Bizottság azon kinyilvánított törekvésével, hogy a digitalizálást támogatni kell. Az észrevételekben felvetik, hogy a Bizottság döntéshozatala nem koherens, különösen nem az összeegyeztethetőség indokainak megítélésében. Úgy vélik, hogy a Berlin-Brandenburg intézkedéssel kapcsolatos végleges határozatban adott útmutatás erre az ügyre nem alkalmazható, és nem ad elegendő tájékoztatást az illetékes hatóságok számára, hogy melyek lennének a földfelszíni platform megtartásához hozzájáruló, a közös piaccal összeegyeztethető intézkedések.
- (53) Ami az intézkedés besorolását illeti, Németország többször megerősíti, hogy a tervezett kifizetések egy általános gazdasági érdekű szolgáltatás kompenzációjára szolgálnak és az Altmark-kritériumok teljesülnek. Németország azt is állítja, hogy az intézkedés nem torzítja sem a műsorszolgáltatók közötti, sem a különböző átviteli platformok közötti versenyt. Hangsúlyozza, hogy mind a műsorszolgáltatási engedélyek kiadásának eljárása az LfM részéről, mind a hálózati engedélyek kiadása a RegTP szerint átlátható, és minden szempontból eleget tesznek a hatályos nemzeti jogszabályoknak. Annak ellenére, hogy a támogatást nem említették meg a 2003. október 20-i együttműködési egyezménynek megfelelő műsorszolgáltatási engedélyekre vonatkozó pályázati felhívásban, a tervezett támogatási intézkedésről az összes pályázó tudott.
- (54) A kábelágazat állásfoglalására reagálva Németország megkérdőjelezi az állítólagos ügyfélvesztést és kétségeit fejezi ki az *ish* által felhozott adatokkal kapcsolatban. Következésképpen Németország szerint a kábelügyfelek elvándorlása, még ha megtörtént is, nem feltétlenül a DVB-T beindítására vezethető vissza. Ebben az összefüggésben Németország rámutat, hogy a 80-as években a szélessávú kábelhálózatokat állami támogatással építették ki, és a kábeles közvetítést is szabályozási kedvezményekben részesítették (*Mietnebenkostenverordnung*). Németország ezenkívül kijelenti, hogy hozzáállásuk technológiasemleges, és adott esetben készen állnak arra, hogy a kábeldigitalizálást támogassák.
- (55) Tekintetbe véve a kábel és a műhold magas piaci részarányát, Németország úgy véli, nem áll fenn olyan kockázat, hogy a vállalkozások a DVB-T miatt ezektől a platformoktól elforduljanak, vagy az ügyfelek választását befolyásolják. A kábeles és a műholdas üzemeltetők piaci helyzetét az intézkedés szerintük nem befolyásolja, sokkal inkább pozitív versenyhatás érvényesül, mivel a digitalizálás ezeken a platformokon is előmozdítja. Az állásfoglalás megkérdőjelezi azt is, hogy a kábeles, műholdas és földfelszíni technikák – a közöttük lévő nagy technológiai különbségek mellett és az egyik átviteli módról a másikra való áttérés során fellépő költségek miatt – egy és ugyanazon piachoz tartoznának. Németország szerint a földfelszíni televíziózás nem áll közvetlen versenyben a műholdas és a kábeltelevízióval, hanem sokkal inkább kiegészítő jellegű.
- (56) Németország véleménye szerint az intézkedés nem biztosít közvetett előnyt a T-Systems hálózatüzemeltető számára. A támogatás révén a hálózatüzemeltetők számára adódó lehetséges előny sem nem bizonyítható, sem nem számszerűsíthető (*weder nachweisbar noch quantifizierbar*), és nem elégséges ahhoz, hogy a T-Systems a támogatásokra vonatkozó szabályok szerint közvetett kedvezményezettnek minősüljön. Németország úgy véli, hogy a hálózat garantált használata nem az intézkedésből, hanem a műsorszolgáltatási engedélyek kiadásából következik. Továbbá a T-Systems az intézkedés révén nem feltétlenül kerül olyan helyzetbe, hogy magasabb díjakat számítson fel vagy magasabb bevételekre tegyen szert. Az intézkedés által a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatást illetően Németország úgy véli, hogy önmagában az a tény, hogy a műsorszolgáltatók és a hálózatüzemeltetők nemzetközi versenyben tevékenykednek, nem elégséges annak megállapításához, hogy a Közösségen belüli kereskedelemre hatással van.

- (57) Még akkor is, ha az intézkedés állami támogatásnak lenne tekinthető, azt az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése, 87. cikke (3) bekezdésének c) vagy b) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethetőnek kellene nyilvánítani. Németország megerősíti, hogy a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás bevezetésekor általános gazdasági érdekű szolgáltatásról van szó. A kereskedelmi műsorszolgáltatókra a DVB-T-műsorterjesztési kapacitások kiosztásán keresztül hárul ez a feladat.
- (58) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontját illetően Németország úgy véli továbbá, hogy a Bizottság nem vette kellő mértékben figyelembe a DVB-T bevezetésének pozitív vonatkozásait. A Bizottság ezen belül nem vette számításba, hogy a DVB-T hozzájárul a média sokszínűségéhez, hogy a földfelszíni platform alkalmassá válik regionális és helyi programok sugárzására, hogy a DVB-T innovációs potenciállal rendelkezik (mindenekelőtt a mobil vevőkészülékek esetében), valamint azt, hogy az intézkedés hozzájárul a DVB-T lefedettségének vidéki és kieső körzetekre való kiterjesztéséhez. A Bizottság figyelmen kívül hagyta azt a hatékonyságnövekedést is, amelyet az LfM a gyors átállás támogatásán és ennek a folyamatnak az északnémet tartományokkal folytatott koordinációján keresztül ért el. Az a tény, hogy a DVB-T bevezetésére Észak-Rajna-Vesztfália más területein a kereskedelmi műsorszolgáltatók részvétele nélkül került sor, arra utal, hogy a kereskedelmi televíziók a platformon való részvételben kiegészítő ösztönzés nélkül nem érdekeltek. Németország lényegében úgy véli, hogy az intézkedés összhangban van az analógról a digitális műsorszórásra történő áttérés felgyorsításáról szóló bizottsági közleménnyel (a továbbiakban: „a digitális átállásról szóló közlemény”) ⁽⁴²⁾. Németország szerint a támogatás a közleményben megnevezett nehézségek legyőzését szolgálja, és részben kompenzációt kínál az átállás jelentős, rövid távon felmerülő költségeiért, amelyekre a közlemény szintén utal.
- (59) Németország úgy véli továbbá, hogy a Bizottságnak ellenőriznie kellene az intézkedésnek az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontjával való összeegyeztethetőségét, mivel az intézkedés közös európai érdeket szolgáló fontos projekt. Ez következik a digitális átállásról szóló közleményből is, és a digitalizálás jelentős gazdasági, társadalmi és politikai hasznaiból is.

VI. AZ INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

1. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (1) BEKEZDÉSE SZERINTI ÁLLAMI TÁMOGATÁS FENNÁLLÁSA

- (60) A Bizottság megvizsgálta, hogy az intézkedés az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásnak minősül-e, mivel „a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos árucikkek termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.” Ahhoz, hogy állami támogatásnak minősüljön, az összes alábbi feltételnek teljesülnie kell:
- Az intézkedést állami forrásokból biztosítják és az államnak tulajdonítható;
 - Az érintett vállalkozásoknak gazdasági előnyt biztosít;
 - Az előny szelektív jellegű, és torzítja vagy torzíthatja a versenyt;
 - Az intézkedés hatással van a Közösségen belüli kereskedelemre.

1.1. AZ ÁLLAMNAK TULAJDONÍTHATÓ INTÉZKEDÉS, ÁLLAMI FORRÁSOKBÓL

- (61) Az Európai Közösségek Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlata szerint ahhoz, hogy az előnyöket az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak lehessen tekinteni, azokat először is közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból kell nyújtani, és másodsor, azoknak az államnak tulajdoníthatóknak kell lenniük ⁽⁴³⁾. Az állam által és az állami forrásokból biztosított támogatások között azért tesznek különbséget, hogy a támogatás definíciója ne csak a közvetlenül az állam által nyújtott támogatásokra, hanem az erre a célra kijelölt vagy létrehozott közintézmények vagy magánintézmények által nyújtott támogatásokra is vonatkozzon ⁽⁴⁴⁾. A közösségi jog szempontjából nem engedhető meg, hogy az állami támogatásokra vonatkozó előírásokat már azzal is meg lehessen kerülni, hogy független intézményeket hoznak létre, amelyekre a támogatások kiosztását rábízák ⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴²⁾ COM(2003) 541 végleges, vö. 9. lábjegyzet.

⁽⁴³⁾ A C-345/02 sz. ügyben, Pearle és mások, [2004], I-7139, (35) bekezdés, hivatkozással a C-303/1988 sz. ügyben, Olaszország/Bizottság, [1991], I-1433, (11) bekezdésre és a C-482/99 sz. ügyben, Franciaország/Bizottság (Stardust Marine), [2002], I-4379, (24) bekezdésre.

⁽⁴⁴⁾ C-345/02 sz. ügy, Pearle és mások, [2004], I-7139, (34) bekezdés, hivatkozással a PreussenElektra AG, (58) bekezdésre, ld. a C-72/91 és C-73/91 sz. egyesített ügyekben, Firma Sloman Neptun Schiffahrt AG, [1993], I-887, (19) bekezdést.

⁽⁴⁵⁾ C-482/99 sz. ügy, Franciaország/Bizottság, Stardust Marine, [2002], I-4379, (23) bekezdés.

- (62) Az eljárásban Németország azzal érvel, hogy a támogatást nem állami forrásokból nyújtották, mivel azok az egyes nézőkre eső televízió- és rádió-előfizetési díjakból kerülnének ki, és ezáltal az állami költségvetés számára terhet nem jelentenek. Ez az értelmezés állításuk szerint a Bíróság által a *PreussenElektra* ⁽⁴⁶⁾, *Sloman Neptun* ⁽⁴⁷⁾ és a *Pearle és mások* ⁽⁴⁸⁾ ügyekben hozott ítéletekből következik.
- (63) Németország nem vitatja, hogy az LfM esetében az állam által létrehozott közintézményről van szó, amely közszolgálati feladatokat teljesít és hogy a támogatás nyújtására annak forrásaiból kerülne sor. Az LfM jogi személyiséggel rendelkező közintézmény, amelyet Észak-Rajna-Vesztfália tartományi médiatörvénye alapján hoztak létre. Ez a törvény rögzíti az LfM szervezeti struktúráját és sokrétű közszolgálati feladatokat bíz rá a műsorszórás és a frekvenciagazdálkodás területén. Az LfM Észak-Rajna-Vesztfália tartományi kormányzatának joghatósága alá tartozik (*staatliche Rechtsaufsicht*) ⁽⁴⁹⁾. Éves beszámolójukat a tartományi számvevőszék (Landesrechnungshof) ellenőrzi ⁽⁵⁰⁾. Az erre az ügyre vonatkozó közszolgálati feladatokat, valamint a műszaki infrastruktúra és az újszerű műsorterjesztési technikák projektjeinek támogatását a tartományközi műsorszolgáltatási egyezmény (*Rundfunkstaatsvertrag*) rögzíti ⁽⁵¹⁾. Ebből adódóan Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye kifejezetten leszögezi, hogy az LfM támogatja és figyelemmel kíséri az analógról a digitális átvitelre történő átállást ⁽⁵²⁾. Az LfM ezért közintézménynek tekintendő, amelyet az állam a közérdeknek megfelelően hozott létre.
- (64) A szóban forgó intézkedésben előirányzott támogatás egyértelműen az LfM költségvetését terheli. Az a körülmény, hogy az LfM rendelkezésére álló állami források a magánháztartások által befizetett televízió- és rádió-előfizetési díjakból származnak, semmit nem változtat azon, hogy az LfM költségvetési forrásai állami forrásnak minősülnek. Maga az a tény, hogy a szubvenciókat egy közintézmény költségvetéséből nyújtják, elegendő annak megállapításához, hogy itt állami forrásokról van szó. Emellett a rádió- és tévékészülékek tulajdonosainál díjfizetési kötelezettség áll fenn és a díjakat az adókhoz hasonló módon szedik be. A televízió- és rádió-előfizetési díjak mértékét a tartományok közösen, a megfelelő törvényekben rögzítik. Amint azt a (32) preambulumbekzdés jelzi, a televízió- és rádió-előfizetési díjbevitel LfM-re jutó részét a tartományközi műsorszolgáltatási egyezmény, a műsorszolgáltatás finanszírozásáról szóló egyezmény és Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye rögzíti. A televízió és rádió-előfizetési díjak ezáltal törvényben meghatározott díjak, amelyek állami ellenőrzés alatt állnak és amelyeket állami forrásoknak kell tekinteni ⁽⁵³⁾.
- (65) A fentiek alapján és az adójellegű hozzájárulásokra vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlattal összhangban ⁽⁵⁴⁾ a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedést állami forrásokból biztosítanak. Ez a megállapítás összhangban van a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, amelyre Németország hivatkozott. Azokban az ügyekben, amelyekre Németország utal, különböző intézkedésfajtákról van szó, amelyeknél nem állt fenn olyan előny, amely közintézmények forrásaiból származott volna.
- (66) Németország emellett azzal érvelt, hogy a kérdéses intézkedés nem tulajdonítható az államnak. Hivatkozással a *Stardust Marine* ⁽⁵⁵⁾ és a *Pearle és mások* ⁽⁵⁶⁾ ügyekre, Németország azt veti fel, hogy maga az a tény, miszerint az LfM állami felügyelet alatt álló közintézmény, nem jelenti azt, hogy az intézkedés az államnak tulajdonítható. Az LfM-nek a német jog szerinti függetlensége (*Staatsferne der LfM*) alapján szerintük az állam nem gyakorol ellenőrzést az intézkedés felett.

⁽⁴⁶⁾ C-379/98 sz. ügy, *PreussenElektra*, [2001], I-2099.

⁽⁴⁷⁾ C-72/91 és C-73/91 sz. egyesített ügyek, *Sloman Neptun/Bodo Ziesner*, [1993], I-887.

⁽⁴⁸⁾ C-345/02 sz. ügy, *Pearle és mások*, [2004], I-7139.

⁽⁴⁹⁾ Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye, 117. cikk.

⁽⁵⁰⁾ Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye, 113. cikk és 114. cikk.

⁽⁵¹⁾ Tartományközi műsorszolgáltatási egyezmény, 40. cikk, (1) és (2) bekezdés.

⁽⁵²⁾ Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye, 27. cikk (1) bekezdés.

⁽⁵³⁾ A Bizottság határozata az E 3/05 ügyben, „Finanzierung des öffentlichen Rundfunks in Deutschland” (HL C 185, 2007.8.8., 1. o.).

⁽⁵⁴⁾ Lásd pl.: a 173/73 sz. ügyben, *Olaszország/Bizottság*, [1974], 709. o. Ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az intézkedéshez felhasznált pénzeszközöket állami forrásoknak kell tekinteni még akkor is, ha azokat nem állami hatóságoktól, hanem más intézményektől vonják be és kezelik, amennyiben azokat jogszabályban előírt hozzájárulásokból (pl. adójellegű hozzájárulásokból) finanszírozzák és az állami jogszabályoknak megfelelően osztják szét.

⁽⁵⁵⁾ Ld. 45. lábjegyzet

⁽⁵⁶⁾ Ld. 46. lábjegyzet.

- (67) A Bizottság úgy véli, hogy az LfM német jog szerinti függetlensége nincs hatással arra, hogy az intézkedés a támogatási szabályok szempontjából az államnak tulajdonítható. A Németország által benyújtott információkból az következik, hogy az LfM intézkedésére az RStV és Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye szerint fennálló közszolgálati feladatok keretében kerül sor. Annak ellenére, hogy az LfM ezen rendelkezések alapján bizonyos fokú autonómiával rendelkezik a műsorszórás függetlenségének védelme érdekében, mérlegelési hatásköre a rendelkezésére bocsátott eszközök területén csekély.
- (68) Az LfM autonómiája ellenére itt – a fentiekben kifejtetteknek megfelelően – közintézményről van szó, amely tevékenységét egyértelműen a közrend alapvető szabályainak megfelelően végzi. A kereskedelmi műsorszolgáltatók számára nyújtandó, az intézkedés keretében tervezett vissza nem térítendő támogatás, amely az LfM számára közvetlen gazdasági haszonnal nem jár, nem nyugodhat üzleti megfontolásokon. A Bizottság véleménye szerint az LfM által nyújtott támogatásról éppen az ilyen körülmények miatt állapítható meg, hogy az államnak tulajdonítható. A Bíróság ítéletei, amelyekre Németország hivatkozik, ettől eltérő tényállásokra vonatkoznak (tisztán kereskedelmi hozzájárulások a *Pearle és mások* ügyben, és üzleti tevékenységet folytató közvállalkozások, a *Stardust Marine* esetében) és a német álláspont alátámasztására nem alkalmasak.
- (69) A bemutatott tényállás alapján a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedésre állami forrásból kerül sor és az államnak tulajdonítható.

1.2. GAZDASÁGI ELŐNY A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁRA

- (70) Ahhoz, hogy egy intézkedés az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásként besorolható legyen, egy vagy több vállalkozás számára gazdasági előnnyel kell járnia. A vizsgálat megindításáról szóló határozatában a Bizottság azt az előzetes véleményt képviselte, hogy az intézkedés a közvetlen kedvezményezettként támogatásban részesülő kereskedelmi műsorszolgáltatók számára, és a DVB-T-hálózatot kereskedelmi műsorszolgáltatók számára üzemeltető T-Systems számára egyaránt előnyöket biztosít. Németország észrevételeiben azzal érvelt, hogy az intézkedés nem jelent sem közvetlen előnyt a kereskedelmi műsorszolgáltatók, sem közvetett előnyt a hálózat-üzemeltető számára.

A kereskedelmi műsorszolgáltatók előnye

- (71) Németország azt a véleményt képviseli, hogy a támogatás az intézkedés által támogatott kereskedelmi műsorszolgáltatók számára semmiféle gazdasági előnyt nem jelent. Először is nem előnyről van szó, mivel a műsorszolgáltatók csupán kompenzációt kapnak azokért a gazdasági kockázatokért, amelyeket a DVB-T bevezetésében való részvételükkel vállalnak. Másodsor, az intézkedés kizárólag azokra „többletköltségekre” terjed ki, amelyek a digitális földfelszíni műsorszórás kapcsán az analóg sugárzáshoz képest merülnek fel.
- (72) A Németország által benyújtott információkból az derül ki, hogy az intézkedés révén a kereskedelmi műsorszolgáltatók által a hálózatüzemeltetőknek fizetett átviteli díjak szubvencionálására kerül sor. Ezek a költségek a műsorszolgáltatók működési költségei közé tartoznak. Azzal, hogy az intézkedés a díjak egy részére kompenzációt kínál, a műsorszolgáltatók olyan kiadásoktól szabadulnak meg, amelyek a szokásos működési költségeikhez tartoznak. Ezért a Bizottság azon a véleményen van, hogy a tervezett állami támogatás – függetlenül attól, hogy „gazdasági kockázatok” vagy „többletköltségek” kompenzálásának tekintik-e – a kedvezményezettek számára gazdasági előnyt biztosítanak.
- (73) A Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés, Németország érvelésével ellentétben, nem tekinthető a DVB-T-hez kapcsolódóan a szolgáltatóknál fellépő tényleges „többletköltségeket” fedező intézkedésnek. Ráadásul arra nem hoztak fel bizonyítékot, hogy ez az érvelés azokra a műsorszolgáltatókra is érvényes, amelyek programjaikat korábban nem sugározták az analóg földfelszíni platformokról és amelyeknél ezáltal nem merültek fel az Észak-Rajna-Vesztfáliában az analóg földfelszíni műsorszórással kapcsolatos költségek. Ezeknek a szolgáltatóknak az esetében költség-összehasonlításra nem került sor, és az átviteli díjaknak az intézkedés által érintett részéről Németország nem mutatott be igazolást.

- (74) Egyébként a Németország által a korábban analóg földfelszíni platformról sugárzó kereskedelmi műsorszolgáltatóknál alkalmazott számítási módszerek nem a digitális földfelszíni műsorszórára való átállás tényleges többletköltségéből indulnak ki. A programhelyek szerinti összehasonlításban a DVB-T átviteli díjai valójában alacsonyabbak, mint az analóg átvitel esetén alkalmazottak. Az állítólagos „többletköltségek” csupán az ilyen szolgáltatók által sugárzott programok nagyobb számából adódnak (lásd a 4. táblázatot: Áttekintés az észak-rajna-vesztfáliai átviteli díjak mértékéről és a tervezett támogatásról).

4. táblázat

Áttekintés az észak-rajna-vesztfáliai egy programhelyre jutó átviteli díjakról és a tervezett állami támogatásról – minden díj EUR-ban

Műsorszolgáltató/ Program	Éves műsorszolgáltatási díj		A digitális/analóg közvetítési díjak összesített különbsége, évente ⁽⁵⁷⁾	Tervezett éves átlagos támogatás ⁽⁵⁸⁾	Átlagos támogatás-szintenzitás
	analóg ⁽⁵⁹⁾	digitális ⁽⁶⁰⁾			
RTL	1 351 640	675 000	– 676 640		
VOX	783 663	675 000	– 108 663		
RTL2	n.a.	675 000	675 000		
SUPER RTL	n.a.	675 000	675 000		
RTL összesen	2 135 303	2 700 000	564 697	0	0
SAT 1	722 789	675 000	– 47 789		
Pro 7	n.a.	675 000	675 000		
N 24	n.a.	675 000	675 000		
Kabel 1	n.a.	675 000	675 000		
P7Sat1 összesen	722 789	2 700 000	1 977 211	550 000	28 %
Terra Nova	n.a.	675 000	n.a.	202 500	30 %
Eurosport	n.a.	675 000	n.a.	202 500	30 %
CNN	n.a.	675 000	n.a.	202 500	30 %
VIVA	n.a.	675 000	n.a.	202 500	30 %

- (75) Harmadszor, a német hatóságok elmondták, hogy a szubvenció kompenzációt jelent azoknak a műsorszolgáltatóknak, amelyek az analóg engedélyek lejárta előtt ezekről lemondtak, hogy a DVB-T bevezetését lehetővé tegyék. A Bizottság megállapítja, hogy ez az érv nem érvényes azokra a műsorszolgáltatókra, amelyek előzőleg az analóg platformokon nem képviseltették magukat, és ezáltal a megfelelő engedélyekkel nem rendelkeztek.

⁽⁵⁷⁾ Amint azt a (74) preambulumbekzdés kifejti, a táblázat azt mutatja, hogy a német hatóságok által az analóg és a digitális átvitel költségeiről elvégzett összehasonlítás nem objektív, mivel ennek során a programok megnövekedett számát – ami miatt többletköltségek lépnek fel – nem vették figyelembe. Így a ProSiebenSat.1 az analóg platformon csak egy programmal szerepelt (Sat1), miközben az adó a digitális platformon négy programot kínál. A táblázatból az is kiviláglik, hogy az átviteli díjak a Sat1 programra a digitális platformon alacsonyabbak, mint az analóg platformon. Az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1 programjai átviteli díjainak a táblázatban dőlt betűvel szedett különbségét azért tartalmazza a táblázat, hogy a két műsorszóró konszernre elvégzett számításhoz szükséges összes elem szerepeljen; a két konszern – a többi műsorszolgáltatóval ellentétben – az analóg platformon már képviseltette volt.

⁽⁵⁸⁾ Lásd a 2. és 3. táblázatot, az éves összegekkel. Ezek a számok a becsült költségeken alapulnak; Észak-Rajna-Vesztfália hatóságai a tényleges költségekkel végeznék az újbóli számításokat.

⁽⁵⁹⁾ Azoknál a programoknál, amelyek ebben az oszlopban „nem alkalmazható (n.a.)” jelzéssel szerepelnek, nem volt analóg sugárzás.

⁽⁶⁰⁾ Itt a becsült, nem pedig a tényleges átviteli díjakról van szó.

- (76) Ami azokat a műsorszolgáltatókat illeti, amelyek adása analóg platformokról történt, Németország észrevételeiben azt is ismerteti, hogy az engedély megléte és annak hátralévő érvényességi ideje a támogatási összeget nem befolyásolja, mivel véleménye szerint az analóg átviteli kapacitásokról való lemondás által okozott gazdasági hátrány pontosan nem határozható meg. Németország szerint az analóg engedélyek idő előtti visszaadását ellenben figyelembe vették, amikor az érintett műsorszolgáltatóknak a digitális multiplexeket kiosztották ⁽⁶¹⁾. Eszerint mind az RTL Csoport, amely eddig két analóg földfelszíni programot sugárzott, mind a ProSiebenSat.1, amely egy programot sugárzott analóg földfelszíni platformról, egy-egy engedélyt kapott, négy programhelyre. Azt, hogy a támogatás nem az engedélyek visszaadásához kapcsolódik, abból is megállapítható, hogy a Németország által megadott számítási módszerek szerint támogatásra csak a ProSiebenSat.1 lenne jogosult. A Bizottság ezért úgy véli, hogy az intézkedés nem tekinthető olyan kompenzációnak, amelyet az RTL Television, a VOX/DTCP és a Sat1 által visszaadott analóg engedélyek hátralévő érvényességi idejének gazdasági értékéért adtak.
- (77) Ezen túlmenően Németország, hivatkozással a ProSiebenSat.1 állásfoglalására a Berlin-Brandenburg ügyben ⁽⁶²⁾, a vizsgálat megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiben kifejti, hogy a Bizottság határozatának logikája szerint a kereskedelmi műsorszolgáltatók a támogatás által létrejövő gazdasági előnyt az átviteli díjak formájában mindenképpen továbbadnák a hálózat üzemeltetőjének, a T-Systemsnek.
- (78) A Bizottság véleménye szerint ez az érv ellentmondásban van Németország más állításaival, melyek szerint fennáll gazdasági előny, Németország azonban ehhez nem nyújtott alátámasztó információkat. Amint azt a (80) és (88) preambulumbekendések kifejtik, a Bizottság úgy véli, hogy a T-Systems, a hálózat üzemeltetője az intézkedés révén közvetett gazdasági előnyhöz juthat. Mindazonáltal ebből nem következik az, hogy a műsorszolgáltatók az enélkül is felmerülő működési költségeik támogatása révén megszerzett gazdasági előnyt teljes mértékben továbbadják. Ezért a Bizottságnak ezt az érvet is vissza kell utasítania.
- (79) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a műsorszórás engedélyek kiadásának a (24) és (28) preambulumbekendésben ismertetett eljárása nem bizonyult alkalmasnak arra, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak biztosított gazdasági előnyt kiküszöbölje vagy akár csökkentse. A pályázati kiírás hirdménye a támogatásra semmiféle

utalást nem tartalmaz. Az LfM, a közszolgálati műsorszolgáltatók és az analóg platformon képviseltetett kereskedelmi műsorszolgáltatók közötti 2003. október 20-i alapmegállapodás a lehetséges támogatási intézkedéseket csak közvetve, a tervezett támogatásra vonatkozó pontosabb adatok megadása nélkül említi. A szolgáltatóknak ezáltal nem volt lehetőségük arra, hogy a támogatás mértékét az engedélykérelmet benyújtásakor figyelembe

A hálózatüzemeltetők előnye

- (80) Németország ragaszkodik ahhoz, hogy a hálózatüzemeltető T-Systems számára a kereskedelmi műsorszolgáltatók támogatásából közvetett előny nem származik. A közvetett kedvezményezett koncepciója szerintük csak kivételes esetekben alkalmazható. Hivatkozással a Bíróság által a *Németország/Bizottság* ⁽⁶³⁾ és a *Hollandia/Bizottság* ⁽⁶⁴⁾ ügyekben hozott ítéleteire, Németország úgy véli, hogy a támogatásra vonatkozó szabályok szerint az érintett vállalkozás csak akkor tekinthető közvetlen kedvezményezettnek, ha olyan előnyt élvez, amely az intézkedésből automatikusan következik. Németország továbbá azt állítja, hogy a közvetett kedvezményezett fogalma csak akkor alkalmazható, amikor az előny – a jelenlegi esettől eltérően – bizonyítható és számszerűsíthető.
- (81) A jelen esetben adott körülményekre való tekintettel Németország úgy érvel, hogy a hálózatüzemeltető, a T-Systems, az intézkedés alapján nem feltétlenül számíthat fel a műsorszolgáltatóknak magasabb átviteli díjakat. Németország szerint az átviteli díjak mértéke több más tényezőtől is függ. Ezenkívül végső soron a szabályozó hatóság (a BNetzA, korábban a RegTP) minden, az átviteli díjakkal összefüggő visszaélést büntet. A műsorszolgáltatóknak nyújtott előnyre vonatkozó előző érveléssel összefüggésben Németország fenntartja továbbá, hogy mivel a műsorszolgáltatóknak csak az átállás miatti „többletköltségeket” kompenzálják, azok nem érdekeltek abban, hogy a piaci áraknál magasabb átviteli díjakat fizessenek.
- (82) Németország azt is vitatja, hogy az intézkedés a T-Systems számára biztos bevételeket garantálna. Ezek a „garantált bevételek” szerintük az infrastruktúra kihasználásából adódnak, ami a műsorszórás engedélyek kiadására, nem pedig a támogatásra vezethető vissza. Szerintük még akkor is, ha a hálózat kihasználtsága az intézkedés nyomán valóban növekedne is, az ebből eredő bevétel-növekedéssel a T-Systems hálózati szolgáltatásainak kiegyensúlyozó költségei állnának szemben.

⁽⁶¹⁾ Németország 2005. április 25-i levele.

⁽⁶²⁾ A Németország által benyújtott állásfoglalás esetében lényegében ugyanarról van szó, mint amit a ProSiebenSat.1 Bajorország hasonló ügyében kifejtett (vö. 4. lábjegyzet).

⁽⁶³⁾ C-156/98 sz. ügy, *Németország/Bizottság*, [2000], I-6857.

⁽⁶⁴⁾ C-382/99 sz. ügy, *Hollandia/Bizottság*, [2002], I-5163.

- (83) A Németország által felhozott érvekkel szemben a Bizottság azt veti fel, hogy a T-Systems az intézkedés révén közvetett előnyre tehet szert, mivel az intézkedés közvetlenül szubvencionálja a kereskedelmi műsorszolgáltatók által a T-Systemsnek fizetett átviteli díjakat, miközben ez az előny a DVB-T platform kihasználtságától függ, ebből pedig a T-Systems által üzemeltetett platform célirányos támogatása következik.
- (84) A Bizottság a Németország által a közvetett kedvezményezettre vonatkozóan ismertett koncepció korlátozó értelmezését nem tudja elfogadni. Mindkét, Németország által hivatkozott ítéletben a Bíróság megerősítette, hogy a vállalkozások közvetett kedvezményezettnek minősülnek. A *Németország/Bizottság* ügyben a Bíróság azt az álláspontot képviselte, hogy abból a tényből, miszerint a közvetett előny a közvetlen kedvezményezettek önálló döntéseire vezethető vissza, nem küszöböli ki az intézkedés és a biztosított, közvetett előny közötti összefüggést, mert az a piaci viszonyoknak az intézkedés által előidézett megváltozásából adódik⁽⁶⁵⁾. Mivel ebben az esetben a támogatás nyújtására még nem került sor, a közvetett előny, amely az intézkedésből a T-Systems számára adódhat, valóban nem számszerűsíthető. A Bizottság azonban nem köteles az előnyt pontosan számszerűsíteni ahhoz, hogy a gazdasági előny fennállását egy vállalkozás számára a támogatási szabályok szempontjából meg tudja állapítani.
- (85) Az adott esetben a Bizottság úgy véli, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak a fizetendő átviteli díjakra nyújtott támogatás a szolgáltatóknál megváltozott működési feltételekhez vezet, és ezért ezek esetleg magasabb átviteli díjak fizetésére lesznek képesek. Ahogyan azt a (73) és a (74) preambulumbekzdés bemutatja, a támogatás a kereskedelmi műsorszolgáltatók tényleges, a DVB-T bevezetése által kiváltott többletköltségeinek fedezésére nem alkalmas. Annak ellenére, hogy az átviteli díjak mértéke több tényezőtől függ, az a kérdés, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók képesek-e magasabb költségeket viselni, kétségek nélkül egyike azoknak az alapvető megfontolásoknak, amelyeket a hálózatüzemeltető az átviteli díjak megállapításakor mérlegel. A távközlési törvény (*Telekommunikationsgesetz*) szerint a BNetzA csak abban az esetben jogosult az átviteli díjak meghatározására, amikor megállapítást nyert, hogy az üzemeltető jelentős piaci erőt képvisel. Mint azt a (36) preambulumbekzdés kifejti, a BNetzA eddig a T-Systems céget nem tekintette jelentős piaci erővel rendelkező hálózatüzemeltetőnek. Ennek következtében a T-Systems a DVB-T átviteli díjak összegét a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára továbbra is maga határozhatja meg.
- (86) Ami azt az érvet illeti, hogy a T-Systems „garantált bevételei” az engedélyek kiosztásából és nem az intézkedésből származnak, a Bizottság elismeri, hogy az engedélykérelmek nagy száma igazolja, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók érdekeltek a platformon való jelenlétben és készek arra, hogy az ezzel összefüggő költségeket viseljék. A Bizottság azonban úgy véli, hogy a működési költségek egy részének ötévi időtartamra szóló támogatása megnöveli készségüket arra, hogy még magasabb költségeket viseljenek, hogy a platformon folyamatosan képviseltessék magukat. Ezáltal az intézkedés a T-Systems számára, a kereskedelmi szolgáltatóktól befolyó átviteli díjakon keresztül, többletbevételekhez vezethet. Nem lehet abból kiindulni, hogy ezeket a bevételeket teljes mértékben az ellenszolgáltatásként teljesített hálózati szolgáltatásokra fordítják és a piaci feltételek között működő hálózatüzemeltetőknél nyereség ebből nem keletkezik.
- (87) A bemutatott tényállásra való tekintettel a Bizottság úgy véli, hogy a T-Systems számára a támogatási intézkedés révén közvetett előny származhat. Az átviteli díjak állami támogatása révén a T-Systems magasabb bevételeket érhet el, mint amennyit a támogatás nélkül elérhetne.
- (88) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a RegTP által a hálózati engedélyek kiosztására alkalmazott eljárás nem tekinthető alkalmasnak arra, hogy az intézkedés által esetlegesen a hálózatüzemeltető T-Systems számára juttatott közvetett előnyt kiküszöbölje vagy akár csak mérsékelje. A vonatkozó eljárás keretében az LfM által tervezett támogatási intézkedésre nem történt utalás. Ezért a T-Systems egy ilyen, a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára nyújtott támogatás lehetőségét a hálózati engedély iránti kérelmében nem vehette figyelembe. Emellett abból kell kiindulni, hogy a T-Systems, mint a németországi analóg földfelszíni hálózat vezető üzemeltetője és tulajdonosa, az új piaci szereplőkkel szemben versenyelőnyben van a hálózati engedélyek kiosztásakor. Egy 2002. évi eljárás során a vállalkozás már kapott egy engedélyt egy szövetségi szintű DVB-T multiplex üzemeltetésére. Ráadásul csak mintegy két hónap telt el a frekvencia-kiosztási eljárás jelentkezési határideje (2004. március 17.) és a DVB-T üzemeltetésének megkezdése (2004. május 24.) között, úgyhogy a potenciális új piaci szereplőknek csak kevés idejük maradt volna arra, hogy az előírt időpontra a DVB-T-átvitelt ténylegesen megkezd-hessék.

Az Altmark-ítélet alkalmazhatósága

- (89) Annak megindoklására, hogy a tervezett kifizetések nem állami támogatásokról, hanem sokkal inkább egy általános gazdasági érdekű szolgáltatásért adott kompenzációról van szó, Németország beadványaiban az *Altmark-ítéletre*⁽⁶⁶⁾ is hivatkozik. Ebben az ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a közérdekű szolgáltatások elvégzéséért adott kompenzáció nem jelent az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatást, ha a következő feltételek teljesülnek:

- a) A kedvezményezett vállalkozást közellátási feladattal bízták meg, és az ezzel összefüggő feladatokat és kötelezettségeket világosan meghatározták.

⁽⁶⁵⁾ C-156/98 sz. ügy, *Németország/Bizottság*, [2000], I-6857, (61) bekezdés.

⁽⁶⁶⁾ C-280/00 sz. ügy, *Altmark Trans und Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, [2003], I-7747.

- b) A szolgáltatás elvégzéséért járó kompenzáció paramétereit, objektív és átlátható módon, előre meg kell határozni.
- c) A kompenzációs kifizetés nem haladhatja meg a közellátási feladat teljesítésének nettó költségeit.
- d) A költségeknek a közösség érdekében minél alacsonyabb szinten tartása érdekében a közellátási feladattal megbízott vállalkozást közbeszerzési eljárással kell kiválasztani; vagy ha nem ez történik, akkor az általános gazdasági érdekű szolgáltatások teljesítésének költségeit egy átlagos, megfelelően működtetett vállalkozás adatai alapján kell megállapítani.
- (90) Az első *Altmark*-kritérium szerint meg kell vizsgálni, hogy a kedvezményezett vállalkozások világosan meghatározott közellátási feladatra irányuló megbízással rendelkeznek-e.
- (91) Németország állítása szerint a kereskedelmi műsorszolgáltatók programjainak digitális földfelszíni technikával történő sugárzása általános gazdasági érdekű szolgáltatás, és ebből következően nincs ellentmondásban a digitális átállásról szóló közleménnyel. A német megítélés szerint a közérdek szempontja a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) abban nyilvánul meg, hogy hozzájárul helyi és regionális programok közvetítéséhez, az innováció támogatásához és a média sokszínűségéhez, valamint a különböző átviteli platformok között az infrastruktúra területén folyó versenyhez. Németország úgy véli, hogy ez a közellátási feladat Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvényéből levezethető, ahol az LfM kifejezetten megbízással kap arra, hogy az analógról a digitális átvitelre való átállást támogassa és figyelemmel kísérje⁽⁶⁷⁾.
- (92) Németország azt állítja, hogy amikor a kereskedelmi műsorszolgáltatók a digitális földfelszíni műsorszórásra az engedélyt megkapják, akkor egy általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására kapnak megbízással, amelyet kötelezően teljesíteniük kell. Érvelésük szerint Németország kettős műsorszórási rendszerében, amely közszolgálati műsorszolgáltatókból és kereskedelmi műsorszolgáltatókból áll, a kereskedelmi műsorszolgáltatók is közérdeket valósítanak meg és programjaikat illetően jogi kötelezettségeik vannak. Középénkből történő pénzügyi támogatás hiányában a kereskedelmi műsorszolgáltatók közül néhány (különösen a ProSiebenSat.1) Észak-Rajna-Vesztfáliában a DVB-T bevezetésében nem vett volna részt. Az elégtelen állami finanszírozás megnehezítette volna ennek a szolgáltatásnak a teljesítését és veszélyeztette volna a földfelszíni platform fennmaradását⁽⁶⁸⁾.
- (93) A Bizottság ebben nem tud igazat adni a Németországnak. A Bizottság nem kérdőjelezi meg, hogy a műsorszórás digitalizálása közérdeket szolgál-e. Az átállással kapcsolatos közérdekű célok megléte nem elegendő viszont ahhoz, hogy ebben a sajátos esetben a kereskedelmi műsorszolgáltatók programjainak digitális földfelszíni platformon keresztül történő sugárzása Észak-Rajna-Vesztfáliában közellátási feladatnak minősüljön. Az a tény, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók a németországi kettős műsorszórási rendszer stabil részét képezik és programjaikra az észak-rajna-vesztfáliai műsorszórási jog általános rendelkezései vonatkoznak, nem vonható le az a következtetés, hogy programjaik digitális földfelszíni platformon történő sugárzásával közellátási feladatot teljesítenek⁽⁶⁹⁾.
- (94) A Bizottság véleménye szerint az LfM közszolgálati feladataira vonatkozó általános rendelkezések az analógról a digitális átvitelre való átállás kapcsán nem tartalmazznak világosan meghatározott közellátási megbízással a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára. A Bizottság leszögezi, hogy a DVB-T Észak-Rajna-Vesztfáliában való bevezetésére vonatkozó hivatalos dokumentumok (pl. az átállással kapcsolatos egyezmények vagy a DVB-T kiosztásával kapcsolatos hivatalos iratok) nem hivatkoznak arra, hogy közellátási megbízással lenne szó. Ráadásul a műsorszórási engedélyek feltételei nem tartalmazznak közellátási megbízással teljesítésével kapcsolatos külön vállalásokat⁽⁷⁰⁾. Ráadásul, Németország állításával ellentétben, a műsorszolgáltatók nem kötelesek programjaikat a DVB-T-n keresztül sugározni. Az engedélyeket, ahogyan az a Terra Nova adónál kiderült, a műsorszolgáltatók saját elhatározásuk alapján akár vissza is adhatják.
- (95) Amint az a vizsgálat megindításáról szóló határozatban már szerepel⁽⁷¹⁾, Németország nyilvánvalóan azzal érvel, hogy az engedélyek kiadásával és a műsorterjesztésnek a digitális földfelszíni hálózaton történő megkezdésével, *ad hoc* módon, egy általános gazdasági érdekű szolgáltatás valósult meg. A Bizottság nézete szerint azonban programjaik digitális földfelszíni hálózaton keresztül történő közvetítése nem közellátási megbízással, hanem kereskedelmi műsorszolgáltatók szokásos üzleti tevékenysége.
- (96) A fenti okok alapján a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedés üzleti vállalkozások rendszeres üzleti tevékenységét támogatná, és nem közellátási megbízással teljesítéséből eredő költségek kompenzálásáról lenne szó. Az első *Altmark*-kritérium tehát nem teljesül.

⁽⁶⁷⁾ Észak-Rajna-Vesztfália médiatörvénye, 27. cikk (1) bekezdés.

⁽⁶⁸⁾ Ezzel az érveléssel a (163)–(171) preambulumbekendések részleteiben foglalkoznak.

⁽⁶⁹⁾ Ahogyan a Bizottság már korábbi esetekben is határozott, az általános jogi követelmények nem tekinthetők általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak; lásd erről a Bizottság határozatát a C 2/03 sz. esetről, „Dánia támogatásai a TV2/DANMARK számára” (HL L 85., 2006.3.24., 1. o.), (87) preambulumbekendését és a televíziós reklám sugárzásának Flandriára vonatkozó kizárólagos jogáról szóló, 1997. június 26-i 97/606/EK bizottsági határozat (14) preambulumbekendését (HL L 244., 1997.9.6., 18. o.)

⁽⁷⁰⁾ A német hatóságok által felhozott érvek elfogadása esetén minden, műsorközvetítésre vagy elektronikus kommunikációs szolgáltatások működtetésére kiadott engedélyt közellátási feladattal történő hivatalos megbízással kellene tekinteni.

⁽⁷¹⁾ A vizsgálat megindításáról szóló határozat (75) preambulumbekendése.

- (97) Ami a második *Altmark*-kritériumot illeti, a Bizottság úgy véli, hogy az állítólagos kompenzáció paramétereit nem előzetesen, és nem objektív és átlátható módon állapították meg. A DVB-T támogatási irányelvet 2004. november 19-én adták ki (visszamenőleges, 2004. május 3-i hatálybalépéssel), míg az engedélyek kiadása egy 2004. május 14-i rendeletben történt (az LfM DVB-T-kiosztási rendelete). Ebből következően a jelen esetben a finanszírozás paramétereit nem határozták meg előre. Mi több, a kiosztási értesítésből nem egyértelmű, hogy a finanszírozást hogyan kell kiszámítani azoknak a műsorszolgáltatóknak a számára, amelyek programjaikat addig analóg platformokról sugározták. Ez csak a bejelentésből derült ki. Ez azt jelenti, hogy a paramétereket nem rögzítették átlátható módon. A Bizottság véleménye szerint a számítás sem tekinthető objektívnek, mivel az egyes kereskedelmi műsorszolgáltatók számára a pénzügyi támogatás megállapítása sem a programhelyek számának növekedését nem veszi figyelembe a korábban az analóg platformon már képviseltetett műsorszolgáltatóknál, sem pedig a földfelszíni platformon való jelenlétből potenciálisan adódó, hirdetési többletbevételeket (lásd (123) preambulumbekendést is). Ezért a Bizottság véleménye szerint a második *Altmark*-kritérium nem teljesül.
- (98) Ami a harmadik *Altmark*-kritériumot illeti, amely szerint a kompenzációs kifizetés nem haladhatja meg a közellátási megbízás teljesítésével járó nettó költségeket és az azokhoz hozzáadott méltányos nyereséget, Németország azt a véleményt képviseli, hogy ez a kritérium csak olyan esetekben alkalmazható, amikor a költségek, a bevételek és egy méltányos nyereség ténylegesen kiszámítható. A jelenlegihez hasonló esetekben, amikor az indításhoz biztosítanak finanszírozást, a piaci szereplők gazdálkodási kockázatainak mérséklésére, más kritériumok alapján kell eldönteni, hogy a kérdéses intézkedésnél állami támogatásról van-e szó. A szóban forgó intézkedés a szükséges minimumra korlátozódik, és egy technológiasemleges szemlélet részét képezi.
- (99) A Bizottság véleménye szerint az *Altmark*-ítéletben megfogalmazott feltételek nem helyettesíthetők más megfontolásokkal, ahogyan azt Németország javasolja. Amikor az egyes műsorszolgáltatók bevételeit veszik figyelembe, a tervezett állami támogatás alapját – amint azt a (97) preambulumbekendés már kifejti – nem objektíven meghatározott kritériumok képezik; ráadásul a támogatás nem a kereskedelmi műsorszolgáltatók tényleges többletköltségeinek felel meg (lásd (73) és (74) preambulumbekendéseket).
- (100) A negyedik *Altmark*-kritériummal kapcsolatban a Bizottság megállapítja, hogy világosan meghatározott közellátási megbízás hiányában nem állapítható meg, hogy a közellátási megbízás teljesítéséért fizetett kompenzáció mértéke megfelel-e egy átlagos, megfelelően működtetett vállalkozás költségeinek. Németország ezzel kapcsolatban nem adott semmiféle tájékoztatást. A szubvenció az átviteli díjak egy részét fedezi, amelyeket a T-Systems, a hálózat üzemeltetője állapít meg a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára. Mivel a hálózati engedélyek kiosztása pályázati kiírás nélkül, egy úgynevezett kérelmezési eljárásban történik, meg kell állapítani, hogy ezeknek az átviteli díjaknak a mértékét nem egy versenytárgyalási eljárás keretében állapították meg.
- (101) Ezen okokból a Bizottság véleménye szerint a szóban forgó esetben a négy *Altmark*-kritérium közül egyik sem tekinthető teljesítettnek.

1.3. SZELEKTIVITÁS ÉS VERSENYTORZULÁS

- (102) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint egy intézkedés akkor állami támogatás, ha szelektív és a versenyt torzítja, vagy azzal fenyeget. A vizsgálat megindításáról szóló határozatban a Bizottság előzetes véleménye az volt, hogy az intézkedés esetében ágazati támogatásról van szó, amely a DVB-T-platformokat a többi átviteli móddal szemben előnyben részesíti. Emellett a Bizottság azt a véleményt képviselte, hogy a közpénzekből származó támogatási összegek eltérő szintje az Észak-Rajna-Vesztfáliában a DVB-T-ben részt vevő műsorszolgáltatók közötti verseny torzulásához vezethet. A szükséges műsorszórás és hálózati engedélyek kiadásának eljárása során szerinte nem figyeltek kellő mértékben arra, hogy a szelektivitást kizárják és a verseny esetleges, az intézkedésből adódó torzulásait megelőzzék.

A műsorszórás és a hálózati engedélyek kiadása

- (103) Németország fenntartja, hogy az intézkedés a versenyt nem torzítja, mivel a szükséges műsorszórás és hálózati engedélyek kiadása nyilvános és átlátható eljárásban, a német jog vonatkozó előírásainak betartásával történik. Alapjában véve minden egyes műsorszolgáltató vagy adóhálózat-üzemeltető profitálhat a támogatásból, tehát eszerint az intézkedés nem tekinthető szelektívnek.
- (104) A műsorszórás engedélyek kiosztását illetően Németország azzal érvel a korábban az analóg átviteli platformon képviseltetett műsorszolgáltatók előnyben részesítése mellett, hogy ez az analóg engedély visszaadásáért adott kompenzáció, és ezért az átálláshoz szükséges intézkedésről van szó.
- (105) Az LfM valóban minden, a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára előirányzott DVB-T-programhelyre az engedély kiadásához nyilvános eljárást folytatott le (lásd (24)–(28) preambulumbekendéseket). A kiválasztási szempontok utaltak a műsorok és a szolgáltatók sokszínűségére, és előirányozták azoknak a műsorszolgáltatóknak az előnyben részesítését, amelyek műsorait az analóg földfelszíni technikával már terjesztik. Az előnyben részesítésnek megfelelően a két nagy adócsalád, az RTL és a ProSiebenSat.1 bizonyos számú program számára teljes multiplexet kapott. A nyilvános felhívásra összesen 21 engedélykérelem érkezett be, amelyek közül végül hatot vettek figyelembe.

- (106) A Bizottság az engedélyek kiosztási eljárásának szabályszerűségét nem kérdőjelezi meg. Kétségei vannak azonban afelől, hogy a támogatási szabályok szempontjából nem vetődik-e fel a szóban forgó intézkedés szelektivitásának kérdése is. Először is meggondolandó, hogy az eljárás alapján csak korlátozott számú műsorszolgáltató kiválasztásáról lehetett szó. A kiválasztási eljárás során előnyben részesítették azokat a műsorszolgáltatókat, amelyek programjaikat addig analóg technikával terjesztették⁽⁷²⁾. Ehhez járul, hogy az intézkedés keretében adott támogatásnál csak DVB-T-engedéllyel rendelkező műsorszolgáltatók jöhetnek szóba. Másodsor, az engedélyek szétosztása kizárólag televíziós programok DVB-T-n keresztül történő terjesztésére vonatkozott.
- (107) A hálózati engedélyek szétosztásának eljárásában a RegTP volt illetékes (lásd (29) és (30) preambulumbekendéseket). Mivel Észak-Rajna-Vesztfália öt ellátási körzetének mind-egyikére csak egy kérelem érkezett be (a T-Systems azokra az ellátási körzetekre pályázott, ahol kereskedelmi műsorszolgáltatók érintettek, a WDR azokra, amelyek az ARD létesítményeihez kapcsolódnak), az engedélyeket az úgynevezett kérelmezési eljárásban, nyilvános pályázati kiírás nélkül osztották ki.
- (108) A műsorszórás engedélyek kiadásához hasonlóan a Bizottság itt is azt a véleményt képviseli, hogy a hálózati engedélyek szétosztására alkalmazott eljárás a támogatási szabályok szempontjából nem alkalmas arra, hogy az intézkedés szelektivitását ki lehessen zárni. Az eljárás kifejezetten az észak-rajna-vesztfáliai DVB-T-hálózat adóinak üzemeltetésére vonatkozott. Ráadásul a T-Systems, mint már meglévő földfelszíni adóhálózat-üzemeltető, a hálózati engedélyekért különösen előnyös helyzetből indulhatott.
- Ágazati támogatás**
- (109) A vizsgálat megindításáról szóló határozatban a Bizottság azt a véleményt képviselte, hogy az intézkedés esetében inkább a DVB-T-n keresztül történő televíziós közvetítésekhez adott ágazati támogatásról van szó, mivel a szubvenciókat olyan műsorszolgáltatók számára irányozták elő, amelyek programjaikat digitális földfelszíni technikával terjesztik, nem pedig más átviteli módokon történő sugárzással.
- (110) Németország megerősíti, hogy az intézkedés nem torzítja a kábeles, műholdas és földfelszíni átvitel közötti versenyt. Szerinte ezek között az átviteli módok között jelenleg csak korlátozott versengés van. A földfelszíni átvitel a kábel és műholdon történő átvitelt sokkal inkább kiegészíti, mivel ilyen módon olyan régiókat látnak el, ahol kábeltelevízió nincs, a regionális és helyi programok átvitelét lehetővé teszi és ráadásul alapul szolgálhat a mobil vétel előmozdításához.
- (111) Németország úgy vélekedik, hogy a kábeles és a műholdas televíziózás ilyen magas szintje és a földfelszíni műsorszórás csekély piaci részaránya mellett a DVB-T támogatása aligha lehet hátrányos a többi átviteli mód piaci helyzete szempontjából. Németország szerint egyfelől a földfelszíni műsorszórás, csekély piaci rész-

ránya miatt, nincs abban a helyzetben, hogy más átviteli módoktól a műsorszolgáltatókat átcsábítsa. Másfelől, Németország szerint az intézkedés a fogyasztó választási lehetőségeire sem lenne hatással, különösen azért nem, mert a másik átviteli módra való átállásnak vannak műszaki, jogi és pénzügyi akadályai. A DVB-T a kábeles és a műholdas közvetítést eszerint nem tudja helyettesíteni, sokkal inkább „pozitív versenyhatást” gyakorol a többi átviteli módra, amelyek az infrastruktúrális versenynek kedveznek, és ezáltal előmozdítják a többi platform digitalizálását.

- (112) Emellett Németország kifogást emel a kábelhálózat-üzemeltetőknek a DVB-T bevezetésének a kábeles szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek számára gyakorolt hatására vonatkozó adataival szemben. Az LfM rendelkezésére álló számok, az ish NRW GmbH számaival ellentétben, az ügyfélszámokban csekélyebb veszteségeket mutatnak (81 000 háztartást, 147 000 háztartással szemben 2003 és 2006 között). Németország a korábbiakhoz hasonlóan azt állítja, hogy egy kábeles ügyfél távozása nem feltétlenül áll összefüggésben a DVB-T bevezetésével. Ennél az intézkedésnél szerintük semmiképpen nem a kábelhálózat-üzemeltetők ellen irányuló, célirányos károkozásról van szó. Németország utal arra, hogy a szélessávú kábelhálózat kialakítása a 80-as években állami támogatás mellett ment végbe, és a kábelhálózatok üzemeltetői a mai napig hasznot húznak a szabályozási rendelkezésekből (pl. a kábelhasználati díjnak a bérleti díjba történő belefoglalásából – *Mietnebenkostenverordnung*). Németország szerint a támogatási koncepció összességében technológiamentes: szükség esetén Németország kész lenne a kábeles vétel digitalizálását is támogatni. A kábellel kapcsolatos pozitív hozzáállásuk alátámasztására Németország megemlíti, hogy 2007. február 17-i döntésével az LfM beleegyezett az ish analóg kábelcsatornájának digitalizálásába⁽⁷³⁾.
- (113) A Bizottság úgy véli, hogy a (110)–(112) preambulumbekendésekben szereplő megfontolások nem kérdőjelezzik meg azt, hogy ágazati támogatásról van szó, amely a DVB-T-hálózat műsorszolgáltatóit szelektív módon támogatja, és esetleg a T-Systems adóhálózat-üzemeltető közvetett kedvezményezéséhez vezet. A tervezett intézkedésnél egy pontosan meghatározott gazdasági tevékenység, mégpedig a műsorszórás jelek átvitelének támogatásáról van szó; ezen belül a földfelszíni műsorszórás szelektív támogatásban részesül. A támogatás mind a keresleti oldalon (a kereskedelmi műsorszolgáltatóként, amelyek műsoraikat digitális földfelszíni technikával terjesztik), mind a kínálati oldalon (vagyis a digitális földfelszíni hálózat üzemeltetője, a T-Systems oldalán) szelektív.
- (114) A Bizottság úgy véli, hogy a műsorszórás jelek különböző átviteli módjai (vagyis kábel, műhold, földfelszíni technika, és egyre nagyobb mértékben az IPTV is)

⁽⁷²⁾ Az intézkedés szelektivitása szempontjából nem meghatározó jelentőségű, hogy az előnyben részesítés indokolt volt-e.

⁽⁷³⁾ A Bizottságnak olyan információi vannak, amelyekből az következik, hogy ebben az esetben állami pénzeszközöket bocsátottak rendelkezésükre.

egymással közvetlen versenyben állnak. A mindenkori erősségek és gyengeségek ellenére a különböző átviteli platformok alapjában véve ugyanazt a célt szolgálják, nevezetesen műsorok közvetítését, és mind nagykereskedelmi szinten (a kereskedelmi műsorszolgáltatók szemszögéből), mind kiskereskedelmi szinten (a nézők szemszögéből) felcserélhetők. Németországban mind a három platformon (kábel, műhold és földfelszíni technika) nagy számban vannak ingyenesen fogható televíziós programok, ami arra utal, hogy a kínálat bizonyos értelemben azonos. A jelenlegi összesen 24 digitális földfelszíni technikával sugárzott televíziós program választéka nagyjából ugyanakkora, mint az Észak-Rajna-Vesztfáliában – a digitális kábel jelentőségének növekedése ellenére – még mindig uralkodó számítógépes átviteli mód, az analóg kábelhálózat választéka.

- (115) A földfelszíni televíziózásnak a kábeles és műholdas vétellel összehasonlítva viszonylag csekély piaci részaránya – Németországban általában, és Észak-Rajna-Vesztfáliában különösen – nem zárja ki azt, hogy a különböző átviteli platformok egymással versenyben álljanak. A kábelüzemeltetők által bemutatott számokból az következik, hogy a DVB-T-nek Észak-Rajna-Vesztfáliában történt bevezetése után a kábeles ügyfelek száma csökkent. Ezzel egyidejűleg a kábelhálózatok üzemeltetői állásfoglalásukban rámutatnak, hogy a kábeles ügyfelek száma az analóg földfelszíni televíziózás leállítását követően kis mértékben emelkedett, ami arra utal, hogy a végfelhasználó szempontjából ez a két átviteli mód felcserélhető. Amikor Németország azt állítja, hogy az intézkedések „pozitív versenyhatást” gyakorolnak a többi átviteli módra, és az „infrastrukturális versenyt” támogatják, akkor tulajdonképpen a kábel, a műhold és a földfelszíni közvetítés közötti versenyről van szó. Az a tény, hogy a kábelhálózat korábban állami támogatást kapott és a kábelhálózatok üzemeltetői bizonyos szabályozási rendelkezések alapján bizonyos előnyöket élveztek, semmit nem változtat a szelektivitáson és a versenynek a kérdéses intézkedéssel összefüggő torzulásán.

- (116) A szóban forgó intézkedésből adódó versenytorzulás hatással lehet a televíziós közvetítésétől különböző piacokra is. A műsorszolgáltatók szemszögéből a szóban forgó ágazati támogatás elősegíti, hogy egy szélesebb közönséghez jussanak el és reklámügyfeleket szerezzenek. Amikor a reklámügyfeleket más médiától szerzik meg, a DVB-T támogatása egy sor, más médiaágazatokba tartozó vállalkozásra lehet hátrányos hatással.
- (117) Az adóhálózat üzemeltetőjéről illetően a DVB-T-hálózat támogatása esetleg új piacok számára is értéket képviselhet. A DVB-T-n keresztül fizetős televíziós szolgáltatások is kínálhatók, ahogyan azt a legfrissebb fejlemények mutatják olyan tagállamokban, mint Olaszország, Franciaország, Svédország és az Egyesült Királyság.

A DVB-T-platform műsorszolgáltatói közötti verseny torzulása

- (118) A vizsgálat megindításáról szóló határozatban a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés a különböző, program-

jaikat a DVB-T-platformon keresztül terjesztő műsorszolgáltatók közötti versenyt annyiból torzíthatja, hogy nem minden kereskedelmi műsorszolgáltató számára egyforma a támogatott átviteli díjak mértéke.

- (119) Németország megerősíti, hogy az intézkedés a versenyt a kereskedelmi műsorszolgáltatók között nem torzíthatja, mivel a szubvenció mértékét mindig ugyanazon alapelvek szerint számítják ki. A különböző támogatási összegek szerintük a műsorszolgáltatók különböző jogállására és a digitális átállással kapcsolatos különböző terhekre vezethető vissza.
- (120) Amint azt a (34)–(40) preambulumbekendések kifejtik, másképpen számítják ki a szubvenciót azokra a műsorszolgáltatókra, amelyek programjaikat már analóg platformon sugározták (RTL-csoport és ProSiebenSat.1, amelyek mindegyike négy digitális programhellyel rendelkeznek), mint azokra a műsorszolgáltatókra, amelyek a földfelszíni átvitelbe először a DVB-T-n keresztül léptek be, és amelyek mindegyike egy programhelyet kapott.
- (121) Az utóbbiak számára a pénzügyi támogatás az első öt évben átlagosan az egy programhelyre számított átviteli díjak 30 %-ának felel meg, ezen belül az üzemeltetés első évének 40 %-os támogatási aránya minden évben 5 %-kal csökken, és az ötödik évben 20 %-ot tesz ki. Ez egyaránt érvényes mind a négy érintett kereskedelmi műsorszolgáltatóra.

- (122) Az RTL-csoport és a ProSiebenSat.1 esetében a szubvenciót az Észak-Rajna-Vesztfáliában és az északnémet szövetségi tartományokban felmerülő, az analóg és a digitális földfelszíni átvittel kapcsolatos összköltségük közötti különbség alapján számítják ki (lásd 3. táblázatot és a (35), (39) és (40) preambulumbekendéseket). Németország nyilatkozata szerint az RTL-csoport nem jön számításba a támogatásnál, mivel a digitális átviteli módra vonatkozóan többi északnémet szövetségi tartományban megtakarított átviteli díjak ellensúlyozhatják az összköltség Észak-Rajna-Vesztfáliában bekövetkezett növekedését. Ráadásul az RTL nem is kért támogatást.

- (123) A Bizottság véleménye szerint a szubvenció számításának módszere objektívan nem elfogadható, mivel a műsorszolgáltatóknak a DVB-T-átvitellel kapcsolatos költségeit egyfelől, és a bevételeiket másfelől, nem egyenként veszik figyelembe. De a szóban forgó számítási módszer még azoknál a műsorszolgáltatóknál sem tekinthető a digitális átvitel esetleges többletköltségeinek megállapítását szolgáló objektív módszernek, amelyek programjaikat eddig

az analóg platformon terjesztették, hiszen a programhelyek nagyobb számát nem vették számításba, holott ezek a költségekkel oksági összefüggésben állnak. Önkényes a 3. táblázatban szereplő számítás is, mivel az RTL-csoport és a ProSiebenSat.1 programhelyeinek száma Észak-Rajna-Vesztfáliában és Észak-Németországban nem azonos, és a különböző hatótávolságok miatt különböző költségeket kell viselniük. A Németország által átadott számokból az következik, hogy a jelen esetben a digitális átviteli mód egy programhelyére számított átviteli díjak alacsonyabbak, mint az analóg platform esetében (lásd 4. táblázat). Németország szerint a műsorszórás engedélyek kiosztásának eljárása és az analóg platform résztvevőinek előnyben részesítése keretében a ProSiebenSat.1 és az RTL, analóg engedélyeknek a tulajdonképpeni lejárat előtt történt visszaadásáért, kompenzációként kaptak teljes multiplexeket. Ezáltal a támogatás lehetőséget biztosít számukra, hogy többé-kevésbé az analóg műsor-terjesztéssel azonos összköltség mellett több programot sugározzanak Észak-Rajna-Vesztfáliában. Németország eddig nem magyarázta meg, hogy a ProSiebenSat.1 esetében miért más a támogatás által fedezett költségek aránya, mint azoknál a műsorszolgáltatóknál, amelyek az analóg platformban nem vettek részt.

- (124) Ezen okokból a Bizottság úgy véli, hogy az eddigiekben műsoraikat az analóg platformról sugárzó műsorszolgáltatók számára a műsorszolgáltatási engedélyek kiadásából származó előnyök és a szubvenció objektív módon nem indokolható kiszámítása a verseny torzulásához vezet az ilyen szolgáltatók és azok között, amelyek a földfelszíni műsorszórásba először a DVB-T-n keresztül léptek be.

1.4. A KERESKEDELEMRE GYAKOROLT HATÁSOK

- (125) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint állami beavatkozás esetén csak akkor van szó állami támogatásról, ha az a Közösségen belüli kereskedelemre hatással van. A vizsgálat megindításáról szóló határozatban a Bizottság azt a véleményt képviseli, hogy az intézkedés a Közösségen belüli kereskedelemre hatással lehet, mivel a műsorszolgáltatók nemzetközi méretekben tevékenykednek és az adóhálózat-üzemeltetők nemzetközi kábelhálózat-üzemeltetőkkel és médiakonzernekkel, valamint műhold-üzemeltetőkkel állnak versenyben.
- (126) Németország a korábbiakhoz hasonlóan úgy véli, hogy az intézkedés nincs hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. A támogatás olyan csekély mértékű, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatások alig lennének érzékelhetők. Egyébként abból az egyetlen tényből, hogy az érintett vállalkozások nemzetközi méretekben tevékenykednek, nem lehet arra következtetni, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásoktól kellene félni. Németország sokkal inkább azt a következtetést vonja le, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók tekintetében a kereskedelemre semmiféle hatások nincsenek.

- (127) A közösségi bíróságok egybevágó ítélkezési gyakorlata szerint „egy állam által vagy állami forrásokból nyújtott pénzügyi támogatás a Közösségen belüli kereskedelmet akkor befolyásolja, ha egy vállalkozás helyzetét a vele versenyben lévő vállalkozásokkal szemben a Közösségen belül kereskedelemben megerősíti” (74). Ezen kívül utalni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint egy támogatás viszonylag csekély mértéke nem zárja ki eleve azt, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre nem lesz hatása (75), különösen akkor, ha abban az iparágban, amelyben a kedvezményezett vállalkozás működik, élénk a verseny (76).

- (128) Ezért a Bizottság úgy véli, hogy a tervezett intézkedés hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. Mint az már kifejtésre került, az intézkedés közvetlenül kedvez a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak és emellett az adóhálózat-üzemeltető T-Systems közvetett előnye kapcsolódhat hozzá. Mind a műsorszolgáltatók, mind az adóhálózat-üzemeltetők nemzetközi szinten más vállalkozásokkal versenyeznek. Valamennyi, a szóban forgó intézkedés által érintett műsorszolgáltató képviseltetve van a televíziós reklámok és a vetítési jogok piacain, és ott más műsorszolgáltatókkal és távközlési társaságokkal áll versenyben (77). Az olyan hálózatüzemeltetők, mint a T-Systems, a Deutsche Telekom leányvállalata, olyan kábelüzemeltetőkkel és médiakonzernekkel versenyeznek, mint a UPC (Liberty Media), olyan műhold-üzemeltetőkkel, mint a SES Astra, az NSAB és a Eutelsat, valamint olyan más vállalkozásokkal, amelyek infrastrukturális szolgáltatásokat kínálnak a műsorszórók számára. Egyidejűleg versengenek a végfelhasználóért a különböző tagállamokban, a földfelszíni műsorszórásban, a szélessávú kábel és a műhold üzemeltetésében.

- (129) A Bizottság véleménye szerint egy összességében mintegy 6,8 M EUR összegű támogatás nem nevezhető „viszonylag csekélynek”. Emellett, amint az a Bíróság és az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága egybevágó ítélkezési gyakorlatából megállapítható, a kereskedelemre egy kis összegű támogatás is hatással lehet, különösen akkor, ha élénk a verseny.

1.5. ZÁRÓ KÖVETKEZTETÉS AZ INTÉZKEDÉS TÁMOGATÁSI JELLEGÉVEL KAPCSOLATBAN

- (130) Ezekből az okokból a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az LfM által tervezett szubvenciók esetében az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásokról van szó. A közvetlen kedvezményezett az a kereskedelmi műsorszolgáltatók, amelyek a pénzügyi támogatást kapják. Ezzel egyidejűleg a T-Systems, a kereskedelmi műsorszolgáltatók által használt multiplex üzemeltetője, az intézkedésből közvetve tehet szert előnyre.

(74) T-55/99 sz. ügy, *Confederación Espanola de transporte de mercancías (CETM)/Bizottság*, [2000], II-3207.

(75) C-172/03 sz. ügy, *Heiser/Finanzamt Innsbruck* (HL C 106., 2005.4.30., 5. o.).

(76) T-214/95 sz. ügy, *Vlaams Gewest/Bizottság*, [1998], II-717.

(77) Így a ProSiebenSat.1 2007 júniusában átvette az SBS Broadcasting Groupot. Az új konzern több mint tíz európai országban fog tevékenykedni.

2. A TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

2.1. ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

- (131) A Bizottság aktívan támogatja a műsorszórás digitalizálását. A digitális átállás előnyeit az „Európa 2005: információs társadalom mindenkinek” cselekvési terv és a digitális átállásról szóló két közlemény részletesen bemutatta⁽⁷⁸⁾. A digitális átállás nagy előnyöket jelent a hatékony frekvencia-kihasználás és a jobb közvetítési lehetőségek formájában. Ezek új és jobb szolgáltatásokhoz, valamint a fogyasztók számára nagyobb választékhoz vezetnek. A Bizottság „i2010 – Európai információs társadalom a növekedésért és a foglalkoztatásért” című közleményében kijelentette, hogy az analóg földfelszíni televíziós műsorszórás 2012-re tervezett leállítása meg fogja könnyíteni a frekvenciaválasztékhoz való hozzáférést.
- (132) A Bizottság tisztában van azzal, hogy a digitális átállás bizonyos körülmények között késlekedhet, amennyiben azt teljes mértékben a piaci erőkre bízzák. Ezért nincs elvi kifogása az e területen történő állami beavatkozás ellen. Az állami hatóságoknak különféle lehetőségeik vannak a digitális átállás megkönnyítésére és támogatására, például a koordinációs mechanizmusok, az információs kampányok, a szabályozási eszközök vagy a pénzügyi támogatás. Amennyiben egy beavatkozás állami támogatás formájában valósul meg, ennek meg kell felelnie az EK-Szerződés idevágó feltételeinek.
- (133) A Bizottság általános hozzáállásának megfelelően, miszerint kevesebb, de célirányosabb állami támogatásra van szükség, a tagállamok alapvetően akkor adhatnak állami támogatást, amikor a piac nem megfelelő működését kell orvosolni vagy a szociális vagy regionális kohéziót kell biztosítani. Ezekben az esetekben azonban minden esetben bizonyítani kell, hogy a tervezett támogatások jelentik a megfelelő eszközt a probléma kezelésére, hogy azok a szükséges minimumra korlátozódnak és hogy a versenyt nem torzítják szükségtelen mértékben. Ezzel egyidejűleg a digitális átállásról szóló közlemény előírja, hogy a digitalizálás bizonyos területein az állami beavatkozás két előfeltétellel megengedhető: először is, amikor közérdek forog kockán, és másodszor, amikor fennáll a piac nem megfelelő működése, vagyis amikor a piaci erők egyedül nem elegendők arra, hogy a közjó érdekében kitűzött célok teljesítésére. Mindenesetre a közlemény kimondja, hogy minden, közpénzekből történő beavatkozásnak gondos piaci elemzésen kell alapulnia.
- (134) A digitális átállásról szóló közlemény jelzi azt is, hogy a digitális átállás nagy kihívás az iparág számára, amelynek legyőzésében a piacnak kell a vezető szerepet játszania. Elvben minden hálózatnak önerőből kellene részt vennie a versenyben. Ennek az elvnek az érvényesítéséhez minden egyes állami beavatkozásnak lehetőleg technológiaselemlegesnek kell lennie. Kivételek, a fentieknek megfelelően, csak akkor engedhetők meg, amikor a tervezett állami intézkedés azt szolgálja, hogy a piac nem megfelelő működését orvosolja, vagy egy aránytalanságot megszüntessen és amikor a kérdéses támogatás alkalmas, szükséges és arányos eszköz e problémák kezelésére.
- (135) Általánosan elismert, hogy a piac nem megfelelő működésének bizonyos fajtái megnehezíthetik a digitális

átállást. Ebből adódóan fennáll az a veszély, hogy a lakosság szociálisan hátrányos helyzetű csoportjai a digitális televíziózás előnyeiből nem részesülhetnek (a társadalmi kohézió problémája). Amint azt a DVB-T Berlin-Brandenburgban történő bevezetésével kapcsolatos bizottsági határozat kifejti, a piac nem megfelelő működése előállhat például akkor, amikor a piaci szereplők nem állnak készen arra, hogy a digitális televíziós műsorszórásra való áttéréshez közös ütemtervben egyezzenek meg, mert arra várnak, hogy mások tegyék meg ehhez az első lépést (koordinációs probléma), vagy amikor a piaci szereplők nem veszik figyelembe a digitális átállásnak a társadalom egészére gyakorolt pozitív hatását, mivel ők azt nem tartják kellő ösztönzésnek (pozitív külső hatások).

- (136) A szociális összetartásra való tekintettel a tagállamoknak meg kell győződniük arról, hogy az analóg televíziós műsorszórás leállítása után minden polgárnak van hozzáférése a digitális televíziózáshoz. Mivel a digitális átállás a fogyasztók számára bizonyos költségeket hoz magával és a szokások megváltoztatását követeli meg, a tagállamok bizonyos körülmények között segítséget nyújthatnak a különösen hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára, mint például az idős embereknek, az alacsony jövedelmű háztartásoknak vagy a kieső területeken élő lakosoknak.
- (137) Az elmúlt három évben a Bizottság sokféle támogatási intézkedést megvizsgált, amelyeket különböző tagállamok nyújtottak a digitális átállás előmozdítására⁽⁷⁹⁾. A Bizottság több, a digitális átállásról szóló közleményeken alapuló támogatással kapcsolatos határozatban foglalt állást a támogatási szabályok ebben az iparágban való alkalmazása tárgyában, és adott útmutatást az érdekelték számára az állami illetve a magánszektorban is. A tagállamok különféle intézkedésekhez folyamodhatnak a digitális átállás állami támogatása érdekében, feltéve hogy ezek nem okoznak szükségtelen torzulásokat a technológiák vagy a vállalkozások között és a szükséges minimumra korlátozódnak⁽⁸⁰⁾.
- a) kísérleti projektek és kutatási tevékenységek, például a digitális átviteli technikák és az interaktív alkalmazások tesztelésére irányulóan;

⁽⁷⁹⁾ Lásd egyebek között: N622/03 Digitalisierungsfonds – Ausztria, 2005. március 16., (HL C 228., 2005.9.17., 12. o.); C 25/04 A digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) Berlin-Brandenburgban való bevezetéséről – Németország, 2005. november 9., (HL L 200., 2006.7.22., 14. o.); NN64/05 Digitális pótengedélyek – Egyesült Királyság, 2006. január 25., (HL C 218., 2006.9.9., 10. o.); N111/06 Aide TNT pour les régions sans simulcast – Franciaország, 2006. október 12., (HL C 293., 2006.12.2., 6. o.); N546/06 Fonds d'aide a des particuliers dans la perspective de la fin de la radiodiffusion analogique – Franciaország, 2006. december 6., (HL C 23., 2006.2.1., 1. o.); C24/04 A digitális földfelszíni televíziós műsorszórás bevezetése Svédországban, 2006. december 20., (HL L 112., 2007.4.30., 77. o.); C52/05 Szubvenció digitális dekóderek beszerzéséhez – Olaszország, 2007. január 24., (HL L 147., 2007.6.8., 1. o.); N270/06 Contributi ai decoder digitali – Olaszország, 2007. január 24., (HL C 80., 2007.4.13., 3. o.); N107/07 Subsidies to IdTV – Olaszország, 2007. február 28., a Hivatalos Lapban még nem tették közzé; N103/07 Support for the acquisition of digital decoders and for the adaptation of antennas in Soria – Spanyolország, 2007. szeptember 25., a Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

⁽⁸⁰⁾ Az a)–d) pontok az N622/03 sz. ügyre, Digitalisierungsfonds – Ausztria vonatkoznak, az e)–h) pontok kifejtése pedig a C25/04 DVB-T Berlin-Brandenburg ügyben hozott végleges határozatban található meg.

⁽⁷⁸⁾ Vö. 9. lágjegyzet.

- b) szubvenciók a digitális vevődekóderek (*set-top box*) beszerzéséhez a fogyasztók számára, az átviteli módtól függetlenül, hogy megakadályozzák az alacsony jövedelmű háztartások kizorulását és a fogyasztók kritikus tömege elérhető legyen, különösen az olyan területeken, ahol a frekvenciahiány miatt a földfelszíni átvitelről a digitális földfelszíni átvitelre történő átállás párhuzamos működtetés (simulcast) nélkül megy végbe;
- c) támogatások vállalkozások számára innovatív digitális szolgáltatások fejlesztéséhez, amilyen például az elektronikus programajánló vagy a mobil alkalmazások;
- d) szubvenciók a műsorszolgáltatók számára, az analóg és a digitális televíziós műsorszórás párhuzamos sugárzásának időszakában („simulcast-fázis”), az átviteli díjak többletére;
- e) szubvenciók a fogyasztók számára, a digitális dekóderek megvásárlásához. Az ilyen szubvencióknak technológiásnak kell lenniük. A szubvenciók biztosításával a hatóságok támogathatják a nyitott szabványok használatát, az interaktivitás érdekében. A nyitott szabványok a fogyasztók számára lehetővé teszik, hogy különféle szolgáltatók interaktív szolgáltatásait használják;
- f) az átviteli hálózat kiépítésének támogatása azokban a körzetekben, ahol a televíziós vétel egyébként nem lenne kielégítő;
- g) pénzeszközök a közszolgálati műsorszolgáltatók számára, hogy ezek minden átviteli módon közvetítenek, és ezáltal a teljes lakosságot el tudják érni. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak világosan meg kell határozniuk, hogy milyen kötelezettségeket írnak elő a műsorszolgáltatók számára bizonyos átviteli módok használatát illetően;
- h) pénzügyi támogatás, mint méltányos kompenzáció azoknak a műsorszolgáltatóknak, amelyeknek az analóg frekvenciahasználatra szóló engedélyt annak lejártá előtt vissza kell adniuk. A kompenzációnak a műsorszolgáltatónál az átálláshoz szükséges tényleges költségeket kell számításba venni, amibe adott esetben beletartozhatnak az alkalmazkodási költségek is, amikor más csatornát illetve multiplexet fognak használni.

2.2. JOGALAP A TERVEZETT INTÉZKEDÉS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

- (138) Németország az intézkedés összeegyeztethetőségét az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c), b) és d) pontjára, valamint a 86. cikk (2) bekezdésére alapozza. Az alábbiakban a Bizottság az intézkedés összeegyeztethetőségét ezeknek a rendelkezéseknek a fényében vizsgálja

meg, a fentiekben kifejtett általános megfontolásokat is figyelembe véve ⁽⁸¹⁾.

2.3. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKÉNEK (3) BEKEZDÉSE

- (139) A vizsgálat megindításáról szóló határozatban a Bizottság kétségeit fejezi ki afelől, hogy az intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethető lenne. E véleménye mellett a Bizottság kitart az érdekeltek állásfoglalásainak és Németország észrevételeinek értékelését követően is.
- (140) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja tárgya „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.”
- (141) Ahhoz, hogy egy támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethető legyen, ezzel egyidejűleg, a szükségesség és az arányosság bizonyításával, közös érdekű célt kell követnie. Az intézkedés vizsgálata során különösen a következő szempontokra kell figyelni:
1. Világosan meghatározták-e a támogatási intézkedés célkitűzését és közös érdeket képvisel-e?
 2. A támogatási eszközt úgy alakították-e ki, hogy a közös érdekű cél (pl. a piac nem megfelelő működésének orvoslása vagy más cél megvalósítása) elérhető legyen? Ezen belül:
 - a) A támogatási intézkedés alkalmas eszköz-e?
 - b) Van-e ösztönző hatása, vagyis megváltoztatja-e a vállalkozások magatartását?
 - c) Arányos-e a támogatás, vagyis ugyanaz a magatartásváltozás elérhető lenne-e kisebb mértékű támogatással is?
 3. A verseny és a kereskedelem torzulásainak mértéke korlátozott-e olyan mértékben, hogy összességében a hatások egyenlege pozitív legyen?
- (142) Németország véleménye szerint a tervezett intézkedés megfelel az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjában megadott feltételeknek. A digitális átállásról szóló közleményre hivatkozva Németország azt állítja, hogy a digitális földfelszíni platform támogatása közös érdeket szolgál, mivel hozzájárul több általános érdekű cél megvalósításához. Az intézkedés szerintük fontos a földfelszíni műsorszórás számára, és segíthet abban, hogy a piac nem megfelelő működését konkrét területeken orvosolja. Ebből adódóan az intézkedés célkitűzését illetően szerintük megfelelő is, arányos is.

⁽⁸¹⁾ Mivel az a közvetett előny, amelyre az adóhálózatok üzemeltetője, a T-Systems az intézkedés kapcsán szert tehet, szoros összefüggésben van a kereskedelmi műsorszolgáltatók rendelkezésére bocsátott pénzeszközökkel, a Bizottság a támogatási intézkedés összeegyeztethetőségét összességében vizsgálja.

2.3.1. *Közös érdekű célkitűzés*

- (143) Ahogyan az a (131)–(137) preambulumbekzdésekben ismertetett általános megfontolásokból kiderül, a Bizottság egyetért Németországgal abban, hogy az analógról a digitális műsorszórásra való áttérés közös érdekű célkitűzésnek tekinthető. Ez azonban – ahogyan azt az analógról a digitális technikára való átállásról szóló közlemény és más idevágó bizottsági anyagok leszögezik – nem értelmezhető általános érvényű indokolásként arra, hogy miért csak a földfelszíni műsorszórás digitalizálását kell támogatni. A kiindulópont sokkal inkább az, hogy az átmenetnek piacvezérelt módon kell végbemennie, és minden hálózatnak olyan helyzetben kell lennie, hogy saját erejéből versenyezni tudjon. Ennek az elvnek az érvényesítéséhez minden egyes állami beavatkozásnak lehetőleg technológiasemlegesnek kell lennie. A technológiasemlegesség kritériuma a jelen esetben nem teljesül.
- (144) Beadványában Németország megkérdőjelezte a technológiasemlegesség, mint alapelv megfelelőségét a támogatási szabályok szerinti megítélésben, és azt állítja, hogy a technológiasemlegesség egyetlen támogatási intézkedésnél a gyakorlatban nem is érhető el. Összességében, állításuk szerint, Németország támogatáspolitikája teljes mértékben technológiasemleges, és Németország más átviteli módokat is támogatna, ha arra szükség van. Míg a műholdas közvetítés a digitális átálláshoz támogatást nem igényel, a kábel digitalizálása még nem eléggé előrehaladott ahhoz, hogy konkrét támogatási intézkedéseket megfontolás tárgyává tegyenek. Jelenleg a Bizottságnak nem áll rendelkezésére semmiféle konkrét információ Németországtól arról, hogy más átviteli módok számára is terveznének állami forrásokat.
- (145) A Bizottság úgy véli, hogy nem meggyőzőek ezek az általános érvek a technológiasemlegesség alapelveinek alkalmazhatóságáról. Van különbség a digitális átállás pénzügyi támogatása és az olyan intézkedések között, amelyek csupán a digitális földfelszíni műsorszórást, mint olyant, támogatják. Azok a szubvenciók, amelyeket célirányosan, az egymással versenyző átviteli technológiák rendelkezésére bocsátanak, az ilyen technológiák közötti verseny erős torzulásához vezetnek.
- (146) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja és a vonatkozó ítélkezési gyakorlat szerint a verseny ilyen torzítása csak akkor engedhető meg, amikor azt szolgálja, hogy a piac nem megfelelő működését orvosolja, vagy egy aránytalanságot megszüntessen és amikor a kérdéses támogatás megfelelő, szükséges és arányos eszköz ezeknek a céloknak az elérésére. A támogatási szabályok szerint ennek megítélését minden egyes intézkedésnél külön kell elvégezni.
- (147) A digitális átállás támogatásának általános célja mellett Németország azt kívánja bizonyítani, hogy a DVB-T

bevezetésének pénzügyi támogatása a digitális földfelszíni műsorszórás, mint átviteli technika fenntartását is szolgálja. Ezáltal a műsorszolgáltatók közötti verseny erősödne, és a műsorszórási infrastruktúra területén hozzájárulna különféle, általános érdekű célok megvalósításához is.

- (148) Németország különösen arra hívja fel a figyelmet, hogy a földfelszíni műsorszórás digitalizálása hozzájárul a média sokszínűségéhez, mivel a kereskedelmi műsorszolgáltatók lehetőséget kapnak arra, hogy Észak-Rajna-Vesztfáliában programjaikat 12 csatornán sugározzák, nem pedig mindössze három csatornán, mint eddig, az analóg mód szerint. A regionális és helyi programok sugárzására a földfelszíni platform jobban alkalmas, mint a kábel vagy a műhold. Ebből adódóan az intézkedés biztosítaná a lakosság egyetemes alapellátását. Németország megemlíti továbbá, hogy a vidéki és kieső területek ellátása Észak-Rajna-Vesztfália ellátott területeinek topológiája miatt költségesebb, és ezért a DVB-T bevezetése üzleti szempontból kevésbé vonzó, mint például Berlin-Brandenburgban. Az intézkedés szerintük egy első lépés, amely ösztönző hatást gyakorolhat, és kikövezné az utat a DVB-T későbbi bevezetése számára ezekben a régiókban.
- (149) Ezenkívül Németország hangsúlyozza a digitális földfelszíni műsorszórásban rejlő különleges innovációs potenciált, jelezve, hogy csak a DVB-T-n keresztül valósítható meg a digitális mobil vételi lehetőségek fejlesztése.
- (150) A Bizottság tudomásul veszi a Németország által hivatkozott általános érdekű célokat, úgy véli azonban – amint azt alább kifejti – hogy a pénzügyi támogatás nem irányul kifejezetten sem a média sokszínűségének, a regionális és helyi készítésű műsortartalmaknak és az egyetemes alapellátásnak a támogatására, sem pedig a vidéki területek jobb ellátására vagy az innováció előmozdítására, az intézkedés pedig az elérni kívánt célok tekintetében nem szükséges, nem megfelelő és nem arányos.

2.3.2. *A támogatási intézkedés felépítése: szükségesség és megfelelőség*

- (151) Németország fenntartja álláspontját, mely szerint az intézkedés szükséges ahhoz, hogy a fent megnevezett célokat elérjék és a piac nem megfelelő működését meghatározott területeken orvosolják. Alapjában véve szerintük a Bizottságnak nincs joga arra, hogy megkérdőjelezze azt a szövetségi és tartományi döntést, amely szerint a földfelszíni műsorszórást fenn kell tartani és annak digitalizálását elő kell segíteni. Ráadásul a Bizottság nem illetékes annak megállapításában, hogy más intézkedések alkalmasabbak lennének-e ugyanennek a célnak az elérésére.

- (152) Ezek után tisztázni kell, hogy a jelen határozat tárgya a Németország által bejelentett, a DVB-T Észak-Rajna-Vesztfáliában való bevezetésével kapcsolatos intézkedés, nem pedig Németországnak az a politikai alapvetése, hogy a földfelszíni műsorszórást fenntartja. Ennek az eljárásnak a keretében a Bizottságnak az idevágó támogatási előírásoknak megfelelően azt kell megvizsgálnia, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók adóüzemeltetési költségeihez előirányzott állami támogatás, a Németország által hivatkozott, általános érdekű célok tekintetében, ennek az intézkedésnek a keretében szükséges és arányos-e.
- (153) Az állami támogatás megfelelőségének elemzése ennek a vizsgálatnak fontos összetevője. A Bizottság véleménye szerint nemcsak bizonyítani kell egy intézkedés szükségességét, de meg is kell indokolni, hogy a jelen esetben az állami beavatkozás specifikus formájaként miért az állami támogatás az alkalmas eszköz ennek a közös érdekű célnak az elérésére. Amennyiben az állami támogatás nem megfelelő eszköz a piac nem megfelelő működésének vagy a kohéziós problémák orvoslására, akkor a verseny és a kereskedelem torzításához vezethet, ami más eszközökkel, mint pl. szabályozási intézkedésekkel megelőzhető lenne.
- (154) A továbbiakban a Bizottság pontról pontra megvizsgálja, hogy először is a szóban forgó intézkedés szükségesnek és megfelelőnek tekinthető-e a Németország által hivatkozott általános érdekű célok eléréséhez, melyekkel Németország az intézkedést indokolja, és másodsor, hogy az intézkedés indokolt-e és alkalmas-e arra, hogy orvosolja a piac nem megfelelő működését, mely megnehezíti e célok megvalósítását. Ebből következően a Bizottság megvizsgálja, hogy a nehézségek orvoslását célzó szóban forgó intézkedés arányosnak tekinthető-e.

A verseny erősödése a különböző átviteli módok között

- (155) A különböző átviteli módok között folyó versenyt illetően Németország azt állítja, hogy a digitális földfelszíni műsorszórás pozitív versenyhatást gyakorol a többi átviteli platformra, és a többi platform adóhálózat-üzemeltetőt arra sarkallja, hogy javítsák és korszerűsítsék szolgáltatásaikat, így végső soron a többi platform digitalizálását is felgyorsítja. Ez az érv nemcsak Németország azon állításának mond ellent, hogy az intézkedés a versenyt nem torzítja; emellett Németország mindaddig nem mutatott be meggyőző bizonyítékokat arról, hogy a műsorszórásnak Észak-Rajna-Vesztfáliában strukturális versenyp problémái lennének. A földfelszíni átvitel nélkül is a kábel és a műhold már nagy sáv szélességet biztosít ingyenesen fogható televíziós programok számára, és azok széles körben foghatók. További verseny a szélessávú televíziózás (pl. xDSL technológia) terén van, amely most van kialakulóban a műsorszórás új platformjaként. Következésképpen – és a Bizottság más, közpénzekből a

digitális televíziózás javát szolgáló támogatási intézkedésekről szóló határozatainak megfelelően⁽⁸²⁾ – ennek a támogatásnak a megadása, ezzel az indoklással nem elfogadható.

A média sokszínűségének előmozdítása

- (156) Ami a média és a programok sokszínűségét illeti, a digitális földfelszíni programhelyeket úgy osztották ki, hogy a már meglévő műsorszolgáltatókat előnyben részesítették és csak nagyon kevés új piaci szereplőt engedtek be⁽⁸³⁾. Ezért nem egyértelmű, hogy az intézkedés a szolgáltatók sokszínűségének fokozására irányulna. Amint az a vizsgálat megindításáról szóló határozatban szerepel⁽⁸⁴⁾, a DVB-T-hálózat – még akkor is, ha a digitalizálás révén az átviteli kapacitások megnövekednek – a kábel és műholdon keresztül rendelkezésre álló programok számával összehasonlítva gyengén teljesít. Még az analóg módban is, a másik két átviteli mód több programot kínál, mint a DVB-T, és a DVB-T által kínált programok többsége, ha ugyan nem mindegyikük, kábel és műholdon keresztül is fogható.

Regionális és helyi programok támogatása

- (157) Az intézkedés nem irányul a regionális és helyi programok vagy az ilyen programokat sugárzó műsorszolgáltatók célirányos támogatására sem. Így Észak-Rajna-Vesztfália több régiójában a helyi televíziós programokat kábelben terjesztik, míg Észak-Rajna-Vesztfália digitális földfelszíni platformjának kínálata ilyen programokat nem tartalmaz. A műsorszórási frekvenciák meghirdetésekor a regionális és helyi programokat kifejezetten nem említették meg. A kedvezményezettek egyike sem regionális vagy helyi műsorszolgáltató, és a támogatásból való részesülés nem függ attól, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók sugároznak-e regionális vagy helyi programokat.

Egyetemes alapellátás biztosítása

- (158) A lakosság egyetlen alapellátásának fenntartása kapcsán, amelyre Németország hivatkozik, megállapítandó, hogy az intézkedés figyelmen kívül hagy olyan régiókat, ahol a digitális földfelszíni műsorszórásra való átállás nyomán ellátási problémák léphetnek fel. Németország elismerte, hogy tisztán műszaki szempontból szemlélve Észak-Rajna-Vesztfáliában minden egyes épületben, műholdon keresztül, könnyűszerrel lehet televíziós műsorokat fogni. Ez pillanatnyilag a DVB-T-re nem igaz: a szóban forgó intézkedés nagy népsűrűségű városi területekre korlátozódik, ahol rendszerint rendelkezésre áll szélessávú kábel.

⁽⁸²⁾ A DVB-T Berlin-Brandenburg ügyben hozott határozat, a (109) és azt követő preambulumbekendések, és Digital decoders Italy, a (153) és azt követő preambulumbekendések, ld. 79. lábjegyzet.

⁽⁸³⁾ Az a tény, hogy az új piaci szereplők a DVB-T-platfomon lévő programhelyek iránt állami támogatási eszközök biztos beigérése nélkül is érdeklődnek, abból állapítható meg, hogy a Terra Nova programhelyére (2007-ben), amelyet végül a Tele 5 kapott meg, hét pályázó volt.

⁽⁸⁴⁾ Lásd: a vizsgálat megindításáról szóló határozat (64) preambulumbekendése.

A DVB-T bevezetése vidéki és kieső területeken

- (159) Németország magyarázataihoz a DVB-T későbbi bevezetéséről a vidéki és kieső területeken további alátámasztás nem érkezett, és nincs olyan támpont, amely szerint az intézkedés valóban a DVB-T támogatását szolgálná a ritkábban lakott területeken, mivel az intézkedés csak Észak-Rajna-Vesztfália legnagyobb népsűrűségű régióit veszi célba. Ráadásul az intézkedés nem irányoz elő különleges ösztönzöt, amely a műsorszolgáltatókat rávenné arra, hogy kínálatukat a kieső területekre kiterjesszék. A kereskedelmi műsorszolgáltatók már az analóg átvitel keretében sem sugározták műsoraikat Észak-Rajna-Vesztfália nagy agglomerációs területein kívül.

Az innováció előmozdítása

- (160) Az innováció Németország által hivatkozott előmozdítása tárgyában a Bizottság megállapítja, hogy a tervezett állami támogatást nem az innovatív média vagy távközlési szolgáltatások számára irányozták elő, hanem csupán a műsorszolgáltatók adóüzemeltetési költségeinek szubvencionálására, televíziós programjaik közvetítése céljából.
- (161) A rendelkezésére álló információkból a Bizottság azt állapítja meg, hogy a DVB-T-hálózat Észak-Rajna-Vesztfáliában a MPEG-2 tömörítő szabványt használja, annak ellenére, hogy a korszerű MPEG-4 szabvány (DVB-T 2) lényegesen jobb frekvenciakihasználással hamarosan hozzáférhető lesz a piacon. A mobil televíziós vétel tárgyában az Észak-Rajna-Vesztfáliában alkalmazott DVB-T platform lényegesen elmarad a mobiltelevíziózás haladó technológiai, mint a DVB-H mögött (digitális videóműsor-átvitel mobil végkészülékekre),⁽⁸⁵⁾ amelyek a jelek stabilabb vételét és alacsonyabb energiafelhasználást tudnak felmutatni. Az interaktív szolgáltatás innovációs potenciáljával összefüggésben itt utalni kell arra, hogy a DVB-T nem irányoz elő visszirányú csatornát, és a jelet csak a végfelhasználónak továbbítja. Eszerint az interaktivitás nem lényegi jellegetetése a DVB-T-nek.
- (162) Az innováció szemszögéből a DVB-T esetében nincs szó a többi platformnál egyértelműen jobb technológiáról. A DVB-T tervezett állami támogatása éppenséggel – a korábbiakban mondottak szerint – gátolhatja is a többi átviteli platformról és technológiából kiinduló innovációt.

A földfelszíni műsorszórás fenntartása

- (163) Németország azt állítja, hogy szükség van a földfelszíni műsorszórás, mint átviteli technológia fenntartásának támogatására. A kereskedelmi műsorszolgáltatók, és különösen a nagy adócsaládok, mint az RTL és a ProSiebenSat.1 jelenléte szerintük, a néző szemszögéből elengedhetetlen a platform vonzerejének hosszú távú megőrzéséhez. Németország adatai szerint ezek az adócsoportok csak akkor képesek a DVB-T-ben való részvétellel,

ha a digitális földfelszíni átvitel bevezetéséből nekik az analóg módhoz képest nem keletkezik többletköltségük. Bár az RTL-csoport támogatást nem kért, részvételét mindenesetre attól tette függővé, hogy a ProSiebenSat.1 jelen lesz-e a platformon.

- (164) Ebben az összefüggésben Németország, érvelésének illusztrálására megemlítette Észak-Rajna-Vesztfália más olyan régióit is (Wuppertal, Kelet-Vesztfália-Lippe, Münsterland, Aachen és Vesztfália déli része), ahol a DVB-T-platform bevezetésére a kereskedelmi műsorszolgáltatók részvétele nélkül kerül vagy került sor: itt megmutatkozott, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók nem érdekeltek állami támogatás nélkül az DVB-T-platformban való részvételben.
- (165) A Bizottság nézete szerint a Németország által átadott információkból nem következik, hogy állami források nélkül nincs lehetőség a földfelszíni műsorszórás fenntartására. Emellett Németország nem bizonyította be, hogy a tervezett támogatás a kereskedelmi műsorszolgáltatók körében nagyobb érdeklődést váltott volna ki a földfelszíni platformon való részvétel iránt. Nem bizonyosodott be az sem, hogy a tervezett támogatási intézkedés ténylegesen a kedvezményezett szolgáltatók magatartásának megváltozását eredményezi.
- (166) A digitális földfelszíni televíziós műsorszórás (DVB-T) bevezetésére vonatkozó alapmegállapodás Észak-Rajna-Vesztfáliában tartalmaz ugyan egy kötelező ütemtervet az átállásra, a tervezett támogatásról azonban nincsenek benne világos adatok. A (19) preambulumbekkezdésben felvetettek szerint a megállapodásban csak bizonytalan megfogalmazások vannak „a DVB-T kiszélesítéséhez szükséges műszaki infrastruktúra” támogatásáról és egy „támogatási koncepció” kidolgozásáról a „nehéz szociális helyzetben lévők” számára. A műsorszórási engedélyek szétosztásának kihirdetése lehetséges támogatásra semmiféle utalást nem tesz. A pénzügyi támogatáshoz kapcsolódó pontos feltételeket a 2004. november 19-i DVB-T támogatási irányelv alapján állapították meg, vagyis a műsorszórási engedélyek kiosztása, és néhány hónappal a DVB-T bevezetése után.

- (167) A kereskedelmi műsorszolgáltatók következőképpen teljes mértékben készek voltak arra, hogy a DVB-T-ben részt vegyenek, anélkül, hogy ismerték volna a pénzügyi támogatás részleteit. Az analóg földfelszíni átvitelben részt vevő műsorszolgáltatók anélkül egyeztek bele az átállás ütemtervébe, hogy ismerték volna a kérdéses támogatási intézkedések részleteit. Ráadásul a programjaikat nem az analóg platformról sugárzó kereskedelmi műsorszolgáltatókra vonatkozóan átadott információkból az derül ki, hogy az LfM lényegesen több kérelmet kapott

⁽⁸⁵⁾ Lásd például: A Bizottság közleménye a mobil televíziózás belső piacának megerősítéséről COM(2007) 409, 2007. július 18.

a digitális engedélyek szétosztására, mint ahány programhely a rendelkezésére állt. Ezzel kapcsolatban Németország ragaszkodik ahhoz, hogy a 2003. október 20-i alpmegállapodás szerint a támogatás lehetőségéről az összes műsorszolgáltatót tájékoztatták. De még akkor is, ha ennek az alpmegállapodásnak az aláírói (amelyek egy része abban félként nem szerepelt) tudtak a támogatási intézkedésről, pontosabb részletek nem voltak a birtokukban.

- (168) Ebből adódóan a Bizottság rámutat, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók már több mint három éve terjesztik műsoraikat DVB-T-n keresztül, mindenféle állami támogatás nélkül. Bár a Terra Nova épp nemrégiben elhagyta a platformot, ezt a programhelyet hét jelentkező kereskedelmi műsorszolgáltató közül végül a Tele 5-nek adták ki. Ezeknek a műsorszolgáltatóknak a számára a Bizottság által Berlin-Brandenburg ügyében hozott határozat és a folyamatban lévő eljárás ismeretében egyértelműen nem voltak garanciáik az állami támogatásra. Más szövetségi tartományok régióiban, például a Rajna-Majna körzetben és Észak-Németországban, a kereskedelmi műsorszolgáltatók programjait a DVB-T-platformon keresztül továbbítják⁽⁸⁶⁾, anélkül hogy állami támogatásban részesüljenek.
- (169) A programjait az analóg platformon már terjesztő műsorszolgáltatók vonatkozásában Németország ragaszkodik ahhoz, hogy az intézkedésre szükség volt, a digitális átállás miatti „többletköltségeik” fedezésére.
- (170) Amint azonban a (74) és a (123) preambulumbekendésekben megállapítást nyert, a ProSiebenSat.1 és az RTL-csoport állítólagos „többletköltségei” kizárólag a programok nagyobb számára vezethetők vissza, mivel az egy programhelyre jutó költségek a digitális átvitel esetében kisebbek, mint az analóg átvitelnél. Németország nem indokolta meg, miért kellene ezeknek a műsorszolgáltatóknak a digitális platformon több programmal szerepelniük, és miért nem vették figyelembe a reklámbevételeket, amikor a tervezett támogatást kiszámították.
- (171) Németország érvével szemben, miszerint a DVB-T bevezetése Észak-Rajna-Vesztfália más régióiban kereskedelmi műsorszolgáltatók részvétele nélkül történt, a Bizottság azt veti fel, hogy ezek a régiók népsűrűségüket és a kereskedelmi műsorszolgáltatókra gyakorolt vonzerejüket tekintve a városi körzetekkel nem összehasonlíthatók. A felhozott példákból azt a következtetést lehet levonni, hogy a digitális földfelszíni platform bevezetése a kereskedelmi műsorszolgáltatók részvétele nélkül és csak a közszolgálati műsorszolgáltatók részvételével is lehetséges.

⁽⁸⁶⁾ A Bizottság megjegyzi, hogy Berlin-Brandenburg esetében a negatív döntés és az adott támogatások visszafizettetése ellenére az összes érintett kereskedelmi műsorszolgáltató továbbra is DVB-T-n sugározza műsoraikat (ld. <http://www.garv.de/>).

A piac nem megfelelő működésének orvoslása a digitális átállással összefüggésben

- (172) Németország ragaszkodik ahhoz, hogy az intézkedés révén bizonyos körzetekben a piac nem megfelelő, a digitális földfelszíni műsorszórásra való átállást akadályozó működésének orvoslására kerül sor. Hivatkozással a digitális átállásról szóló közleményre, Németország állítása szerint koordinációs problémák vannak a piaci szereplők között, vannak bizonyos kockázatok, pozitív külső hatások és rövid távú költségnövekedések az átállással kapcsolatban. A földfelszíni műsorszórásnak a műsorterjesztésen belül egyre zsugorodó részesedésére és a magas átviteli költségekre való tekintettel fennáll az a veszély, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók az analóg átvitelt teljesen leállítják és programjait a földfelszíni platformon keresztül már egyáltalán nem sugározzák. Ebben az esetben elvesznének a földfelszíni műsorszórásnak a (147)–(149) preambulumbekendésekben ismertetett, a média sokszínűségére, az egyetemes alapellátásra, a regionális és helyi programok átvitelére, az innovációs potenciálra és az infrastruktúrán belüli versenyre vonatkozó előnyei.
- (173) Ezzel kapcsolatban tüzetesebben meg kellene vizsgálni, hogy ebben az esetben valóban a piac nem megfelelő működéséről van-e szó, amely miatt a piac nincs abban a helyzetben, hogy a közjó tekintetében a lehető legjobbnak minősülő célt elérje. Másodszor, meg kell vizsgálni, hogy az állami támogatás szükséges és alkalmas-e arra, hogy a piac nem megfelelő működését orvოსolja, és hogy az intézkedés az elérendő célra való tekintettel arányos-e. Az intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a közös piaccal csak akkor tekinthető összeegyeztethetőnek, ha az intézkedés egyfelől szükséges, de másfelől megfelelő is.
- (174) A Bizottság a Németország által felhozott koordinációs problémát olyan szempontból tudja elfogadni, hogy ez elvileg jelezheti a piac nem megfelelő működését, amely akadályozza az analógról a digitális átvitelre történő átállást. A probléma azért merül fel, mert a műsorszolgáltatóknak – a frekvenciák szűkösségének kezelése és a párhuzamos átvitel költségeinek a lehető legalacsonyabb szinten tartása érdekében – meg kell egyezniük közös határidőkről az analóg átvitel leállítására és a digitális átvitel beindítására. A fogyasztók lehet, hogy a digitális átvitelre csak akkor állnak át, amikor a programkínálat náluk egy bizonyos terjedelmet elér. Ennek megfelelően a műsorszolgáltatók saját átállásukkal esetleg várni akarnak, amíg más szolgáltatók át nem tértek a digitális platformra. Koordináció nélkül az ilyen megfontolások késleltethetik az átérést.
- (175) A Bizottság azt is elismeri, hogy az analóg technika mielőbbi leállítása – a felszabaduló frekvenciatartomány jobb kihasználásának céljával – nagyon is elfogadható ok az állami beavatkozásra.

- (176) A bemutatott koordinációs problémák figyelembevételével és a Berlin-Brandenburg határozatban követett megközelítéssel⁽⁸⁷⁾ a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó támogatás sem nem szükséges, sem nem megfelelő eszköz ennek a problémának az orvoslására. A digitális átállás keretében szükséges koordináció megoldható és valójában a kérdéses ügyben is megoldódott, olyan eszközökkel, amelyek erre a célra alkalmasabbak voltak és ezzel egyidejűleg a piacon folyó versenyben nem idéztek elő ugyanolyan mértékű torzulást.
- (177) A jelen esetben az LfM és az analóg platformon képviseltetett műsorszolgáltatók a 2003. október 20-i alapmegállapodásban közös ütemtervről egyeztek meg. Ebből következően az LfM-nek sikerült az összes szolgáltatóra érvényes határidőt megállapítani az analóg műsorszórás engedélyek visszaadására. Emellett a digitális áttérést az északnémet szövetségi tartományokkal is egyeztették. Ily módon a digitális földfelszíni platformot, közös ütemterv szerint és a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára simulcast-fázis nélkül, egyidejűleg indíthatták több szövetségi tartományban. Ezért a műsorszolgáltatók átviteli költségeinek pénzügyi támogatása a digitális átállás kapcsán nem tűnik szükségesnek.
- (178) Németország szerint a tervezett kifizetések nemcsak azt szolgálják, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók megkapják a digitális földfelszíni átvittel kapcsolatos „többletköltségeik” egy részét, hanem kompenzációként is szolgálnának a kereskedelmi műsorszolgáltatók bizonyos gazdálkodási kockázataira is (pl. az alacsonyabb reklámbevételekből adódóan). A digitális átállásról szóló 2003. évi közleményben ezzel kapcsolatban ez szerepel: „A piac nem megfelelő működésének valószínűsége függ annak a környezetnek az összetettségétől, amelyben az átállásra sor kerül, valamint a főbb érdekelteltek közötti interakcióktól”⁽⁸⁸⁾. A jelen esetben az összetettséget az LfM előkészítő intézkedései nagyon csekély szinten tartották, úgyhogy a műsorszolgáltatók a várható átviteli költségekről tájékoztatást kaptak, és a bevételeket és kiadásokat saját maguk, előre fel tudták becsülni.
- (179) Németország ezt a felvetését soha nem fejtette ki részletesebben, illetve adatokkal nem támasztotta alá, és az állítólagos kockázatok mértékét sem vázolta fel pontosabban. A Bizottságnak kétségei vannak afelől, hogy ebben, az eddigiekben állami támogatás nélkül sikeresen megvalósuló átállásban a kereskedelmi műsorszolgáltatók számára vannak más, a szokásos üzleti tevékenységhez általában kapcsolódókon kívüli gazdálkodási kockázatok⁽⁸⁹⁾, amelyek nincsenek összefüggésben a programjaik sugárzására használt platformmal. Az a tény, hogy Észak-Rajna-Vesztfáliában több engedélykérelem volt a digitális műsorszórásra, mint ahogy engedély rendelkezésre állt, azt mutatja, hogy a kereskedelmi műsorszolgáltatók készek – állami támogatás biztos megígérése

nélkül – a DVB-T-ben való részvételre, a felmerülő átviteli költségek megfizetésére és a mindenkori gazdálkodási kockázat felvállalására.

- (180) Ami a frekvenciatartomány felszabadulásából származó pozitív külső hatásokat illeti, ezek az előnyök mindenekelőtt az analóg földfelszíni műsorszórás leállításából származnak. Ez a tényállás Észak-Rajna-Vesztfália esetében nem kérdőjelezhető meg. Mivel az intézkedés kereskedelmi műsorszolgáltatók átviteli költségeit szubvencionálná, holott azok a digitális platformon adási helyre számítva alacsonyabbak, mint az analóg technika esetében, az intézkedés – mint a digitális átállással kapcsolatos rövid távú költségek fedezése – szükségesnek sem tekinthető.

Kompenzációs kifizetések az analóg átviteli licencek visszaadásáért

- (181) Németország ezenkívül azzal érvelt, hogy a támogatásra azért van szükség, mert a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak az analóg engedélyek idő előtti visszaadásáért kompenzációt kell fizetni. Ezzel egyidejűleg, Németország beadványából mindenesetre az derül ki, hogy az előzőleg az analóg platformon képviseltetett kereskedelmi műsorszolgáltatókat a digitális engedélyek kiosztási eljárása során az analóg engedélyek idő előtti visszaadására való tekintettel, kárpótlásként részesítették előnyben, úgyhogy az RTL és a ProSiebenSat.1 programcsomagjaikkal egész multiplexre jelentkeztek.
- (182) E tekintetben a Bizottság rámutat, hogy ez az érv csak akkor releváns, ha az analóg platform műsorszolgáltatóinak nyújtott támogatásról van szó, ez azonban nem indokolja a támogatás szükségességét a DVB-T-platform új műsorszolgáltatói esetében. Ez az érv még az eddig az analóg platformon képviseltetett műsorszolgáltatók vonatkozásában sem igazán meggyőző. Azoknak a műsorszolgáltatóknak a csoportjából, amelyek analóg engedélyüket visszaadták, a jelenlegi szabályozás keretében csak a ProSiebenSat.1 kap támogatást. A Németország által bemutatott számítás szerint ez a szubvenció az engedély hátralévő futamidejének értékét nem veszi figyelembe. Ilyen körülmények között nem tekinthető úgy, hogy az átviteli költségek támogatása az analóg engedélyek visszaadásához kapcsolódik, és ezzel a céllal kapcsolatban szükséges és megfelelő.
- (183) Ez annál is inkább érvényes, mivel a műsorszolgáltatók már a digitális földfelszíni műsorszórásra szóló engedélyek kiosztása keretében kaptak kompenzációt. Előnyben részesítésük nem korlátozódott analóg programjaik digitális módban történő, folyamatos hozzáférhetőségének biztosítására, hanem az RTL és a ProSiebenSat.1 számára programkínálatuk bővítését tette lehetővé a digitális módban (két további program az RTL-csoport és három további program a ProSiebenSat.1 számára). Ezzel egyidejűleg más műsorszolgáltatók is kértek engedélyt, amelyet azonban az átviteli csatornák korlátozott száma miatt nem kaphattak meg.

⁽⁸⁷⁾ Lásd (95) és azt követő preambulumbekendéseket a DVB-T Berlin-Brandenburgban történő bevezetéséről szóló 2005. november 9-i bizottsági határozatban.

⁽⁸⁸⁾ COM(2003) 541 végleges, vö. 9. lábjegyzet

⁽⁸⁹⁾ Bár a hálózat üzemeltetőjének bizonyos gazdálkodási kockázatot vállalnia kell, nincs jele annak, hogy a piac az ilyen jellegű kockázatot ne ismerné el (l. a Berlin-Brandenburgra vonatkozó határozat (114) preambulumbekendését is).

Arányosság

(184) Németország ragaszkodik ahhoz, hogy az intézkedés arányban áll annak célkitűzéseivel. Németország szemszögéből a támogatás esetében a szükséges minimális mértékről van szó, annak érdekében, hogy a DVB-T-platform számára kereskedelmi műsorszolgáltatókat nyerjenek meg, és ezáltal biztosítsák a földfelszíni műsor-szórás további fennmaradását. Mivel a digitális átvitelből adódó „többletköltségeket” csak azoknál a műsorszolgáltatóknál finanszíroznák, amelyek programjaikat azelőtt az analóg platformon keresztül sugározták, az új DVB-T-részvevőknél pedig degresszív finanszírozás történne, az arányosság biztosított. Ami azoknak a műsorszolgáltatóknak a támogatását illeti, amelyek az analóg platformon nem voltak képviselve, Németország nem szolgáltatott olyan információkat, amelyek megindokolnák az átviteli díjak állami támogatásból fedezett részét.

(185) Amint a korábbiakban már szerepelt, a Bizottság jelezte, hogy különböző szempontokból kétségei vannak a Németország által hivatkozott „többletköltségekre” vonatkozó tájékoztatások és a számítások meggyőző voltával kapcsolatban. A Bizottság megállapítja, hogy a jelen intézkedés műsorszolgáltatók átviteli költségeit szubvencionálja, holott azok a digitális földfelszíni műsor-szórásban egy programhelyre számítva alacsonyabbak, mint az analóg módban. Az állítólagos „többletköltségek” azonban csak az RTL és a ProSiebenSat.1 esetében merülnek fel, mert ezek az analóg platformon történő korábbi sugárzáshoz képest Észak-Rajna-Vesztfáliában több programot kínálnak. Azoknál a műsorszolgáltatóknál, amelyek a földfelszíni platformon eddig nem szerepeltek, ilyen „többletköltségek” nem merülnek fel.

(186) Ami azokat a műsorszolgáltatókat illeti, amelyek programjaikat azelőtt az analóg platformon keresztül sugározták, az intézkedés nem tekinthető a digitális átvitel „többletköltségeiért” nyújtott kompenzációnak. Mivel a kereskedelmi műsorszolgáltatók digitális átállására simulcast-fázis nélkül került sor, simulcast-költségek sem merültek fel. Német oldalról azt sem mondták, hogy az átállás miatt a műszaki felszerelésekre és hasonlókra fordított beruházások miatti többletköltségek merültek volna fel. Ilyen körülmények között a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a támogatás – még akkor is, ha szükségesnek és megfelelőnek lehetne tekinteni (ami nem így van) – nem korlátozódna a minimális szükséges mértékre.

2.3.3. Véggözetítés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjára való tekintettel

(187) A fenti okokból a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Németország által hivatkozott közérdekű célok és a piac digitális átállással kapcsolatban jelentkező nem megfelelő működése nem jelentenek elegendő indoklást ezekre a támogatásokra. A Bizottság nincs meggyőződve

arról, hogy a támogatás esetében szükséges, megfelelő és arányos eszközről van szó a piac nem megfelelő működésének bizonyos területeken való orvoslására és a Németország által megnevezett közérdekű célok elérésére. Amikor a piac, mint a jelen esetben, képes különböző technológiák befogadására⁽⁹⁰⁾, és piaci feltételek között különböző, egymással versenyző megoldások alakíthatók ki, akkor a kereskedelmi műsorszolgáltatóknál az adás DVB-T-platformon való üzemeltetési költségeinek állami támogatása indokolatlan eltérést jelent a technológiasemlegesség alapelvétől, és a verseny szükségtelen torzulását eredményezi.

(188) Ezért az intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint nem tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

2.4. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (3) BEKEZDÉSÉNEK b) PONTJA

(189) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint a „valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására nyújtott támogatás” a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető.

(190) Németország véleménye szerint a tervezett intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontjában megadott feltételeknek megfelel. A digitális átvitelre való átállás a digitális átállásról szóló közlemény értelmében közös európai érdeket szolgáló fontos projekt, amelynek gazdasági, társadalmi és politikai hatásai is vannak. Az intézkedés esetében jelentős, rövid ideig felmerülő költségekről és a digitális átállással kapcsolatos koordinációs mechanizmusok hiányáról van szó, amivel a digitális átállásról szóló közlemény is foglalkozik.

(191) A Bizottság úgy véli, hogy nem elégséges egy közös európai érdeket szolgáló általános célt követni ahhoz, hogy az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja érvényesíthető legyen. Az intézkedés révén megvalósuló projektnek nemcsak közös európai érdeket kell szolgálnia, hanem európai dimenziót is fel kell tudnia mutatni, és egy transznacionális európai program részének kell lennie, amelyet vagy több tagállam kormányai együttesen finanszíroznak, vagy különböző új tagállamok összehangolt cselekvéséből indul ki. A Bíróság ítéletében a következőképpen fogalmazott: „Önmagában az a körülmény, hogy a tervezett befektetések egy új technológia alkalmazását hozták magukkal, még nem eredményezi, hogy ez a projekt közös európai érdeket szolgál”⁽⁹¹⁾.

(192) A fenti okokból a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás célirányos támogatása Észak-Rajna-Vesztfália két városias körzetében nem tekinthető „közös európai érdeket szolgáló fontos projektnek”.

⁽⁹⁰⁾ A DVB-T támogatása akadályozhatja más platformok, mint pl. a szélessávú IPTV kiépítését, de azok más előnyöket tudnak felmutatni és önállóan tudnak fejleszteni.

⁽⁹¹⁾ C-62/87 és 72/87 sz. ügyek, *Exécutif régional wallon und Glaverbel/Bizottság*, [1998], I-1573.

2.5. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (3) BEKEZDÉSÉNEK d) PONTJA

- (193) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontja szerint összegeeztethetőnek tekinthető „a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, ha az a Közösségen belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Továbbá az EK-Szerződés 151. cikkének (4) bekezdése szerint: „A Közösség az e szerződés egyéb rendelkezései alá tartozó tevékenysége során, különösen kulturális sokszínűségének tiszteltben tartása és támogatása érdekében, figyelembe veszi a kulturális szempontokat.”
- (194) Németország ragaszkodik ahhoz, hogy az intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontja alá tartozik, mivel a műsorszórás kiegyenlített összképének megőrzését szolgálja, és ezáltal az EK-Szerződés 151. cikke szellemében, a kultúrát is támogatja.
- (195) Az EK-Szerződés 151. cikkének (4) bekezdése szerint a Közösségnek tevékenysége során figyelembe kell vennie a kulturális vonatkozásokat. A Bizottság nézete szerint az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontjában említett „kulturális eltérésre vonatkozó rendelkezést” azonban, mint bármely kivételt, nem szabad szűken véve értelmezni. Ezért ez a kivételes szabályozás a Bizottság véleménye szerint csak akkor alkalmazható, amikor a kérdéses kultúrjavakat egyértelműen beazonosították vagy azok beazonosíthatók⁽⁹²⁾. Egyébként a kultúra fogalmát a kérdéses termékek tartalmára és milyenségére kell alkalmazni, nem pedig a hordozóra vagy önmagában a terjesztésre⁽⁹³⁾.
- (196) A jelen esetben a műsorszórási jelek átvitelének előmozdításáról van szó, és semmiféle összefüggés nem áll fenn meghatározott kulturális tartalommal, amelyet másképpen nem sugároznának. Ebből adódóan az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontjának alkalmazásához szükséges előfeltételek a Bizottság véleménye szerint nem teljesülnek.

2.6. AZ EK-SZERZŐDÉS 86. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSE

- (197) Az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése szerint: „Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások olyan mértékben tartoznak e szerződés szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes a Közösség érdekeivel.”

⁽⁹²⁾ Lásd egyebek között az NN 88/98, a BBC 24 órás reklámmentes hírcsatornára vonatkozó bizottsági határozatot (HL C 78., 2000.3.18., 6. o.) és az NN 70/98, a Kinderkanal és Phoenix tárgyában hozott bizottsági határozatot (HL C 238., 1999.8.21., 3. o.).

⁽⁹³⁾ Lásd egyebek között az N 458/2004, Állami támogatás az Espacio Editorial Andaluza Holding sl. tárgyában hozott bizottsági határozatot (HL C 131., 2005.5.28., 12. o.).

- (198) Amint azt már a (91) és (92) preambulumbekendések ismertetik, Németország ragaszkodik ahhoz, hogy az intézkedés esetében egy általános gazdasági érdekű szolgáltatás teljesítéséért fizetett kompenzációról van szó – ebben az esetben ez a műsorszórási programok DVB-T-platformon való átvitele. A kereskedelmi műsorszolgáltatók a nekik kiosztott digitális műsorszórási engedélyek révén általános gazdasági érdekű feladattal lettek megbízva, ami programjaik nyilvános sugárzását kötelezővé teszi számukra. Az elégtelen finanszírozás akadályozná ennek a közellátási megbízás teljesítését. A tervezett intézkedés nélkül a kereskedelmi szolgáltatók nem lennének készek arra, hogy a DVB-T bevezetésében közreműködjenek, ami aztán a földfelszíni műsorszórás fennmaradását veszélyeztetné. Emellett a támogatás nem befolyásolja a kereskedelem alakulását a Közösség érdekeivel ellentétes mértékben.

- (199) Az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésének értelmezésével kapcsolatos egyértelmű ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése alkalmazható legyen, a támogatás kedvezményezettjét egy tagállamnak kell megbízni egy meghatározott általános gazdasági érdekű feladattal. Egy ilyen megbízásnak pontos adatokat kell tartalmaznia a közellátási megbízás jellegéről, terjedelméről és időtartamáról, és meg kell neveznie a részt vevő vállalkozásokat.

- (200) Amint azt a (93) preambulumbekendés kifejti, a Bizottság nem kérdőjelezi meg, hogy a műsorszórás digitalizálása közérdeket szolgál. A (92)–(96) preambulumbekendésekben kifejtett eredmények alapján a Bizottság azonban arra a következtetésre jut, hogy az intézkedés, amelynek révén kereskedelmi vállalkozások szokásos üzleti tevékenységét támogatnák, nem tekinthető az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése értelmében vett közellátási megbízás teljesítéséért fizetett kompenzációnak.

- (201) Még akkor is, ha a kereskedelmi műsorszolgáltatókat közellátási feladattal bízták volna is meg (ami nem így van), az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése szerint a kompenzációs kifizetés nem haladhatja meg a közellátási megbízás teljesítéséhez szükséges nettó költségek összegét, a mindenkor bevételek és a méltányos nyereséget megfelelő figyelembe vétele mellett.

- (202) Amint a (97)–(99) preambulumbekendések bemutatják, a tervezett állami támogatás nem objektív kritériumokon alapul, ahogyan azt az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése megköveteli. Az intézkedés a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak a digitális földfelszíni platformon keresztül történő átviteléből származó átviteli költségeit figyelembe veszi ugyan, a bevételeiket (pl. a reklámból származókat) azonban nem.

- (203) Az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdésében leszögeztetett szükségességi kritérium teljesüléséről való megbizonyosodás céljából a szubvenciókat nyújtó hatóságoknak előírásokkal kell szabályozniuk, hogyan kell kiszámítani és ellenőrizni a kompenzációs összeget. A tagállamoknak rendszeres ellenőrzésekkel meg kell bizonyosodniuk arról, hogy túlkompenzálásra ne kerüljön sor. A szóban forgó intézkedésre ilyen előírásokat és ellenőrzéseket az illetékes hatóságok nem irányoztak elő.
- (204) A fenti megfontolások alapján a Bizottság úgy véli, hogy az EK-Szerződés 86. cikkének (2) bekezdése szerint a támogatás nem tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

VII. VÉGKÖVETKEZTETÉS

- (205) A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az LfM által tervezett támogatás esetében az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásról van szó, amely az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja, 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja, 87. cikke (3) bekezdésének d) pontja és 86. cikkének (2) bekezdése szerint nem tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatás, amelyet a Németországi Szövetségi Köztársaság a digitális földfelszíni televíziós műsorszórás Észak-Rajna-Vesztfáliában való bevezetése keretében kereskedelmi műsorszolgáltatóknak kíván nyújtani, Észak-Rajna-Veszt-

fália médiahatóságának 2004. november 19-i irányelve (*Richtlinie der Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen über die Gewährung von Zuwendungen zur Förderung von digitalem terrestrischem Fernsehen als Maßnahme und Projekt für neuartige Rundfunksübertragungstechniken gem. § 88 Abs. 3 S. 5 und 6 LMG NRW*) alapján, és amelyet 2005. január 13-i levelében a Bizottságnak bejelentett, a közös piaccal nem összeegyeztethető.

Ennek megfelelően a támogatás nem adható meg.

2. cikk

A Németországi Szövetségi Köztársaság a Bizottságot az erről a határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül tájékoztatja azokról az intézkedésekről, amelyeket a határozatnak való megfelelés érdekében hozott.

3. cikk

Ennek a határozatnak a címzettje a Németországi Szövetségi Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2007. október 23-án.

A Bizottság részéről
Neelie KROES
A Bizottság tagja